

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MEDDELELSER

OM

ØRDRUP LATIN- OG REALSKOLE

FORBEREDELSESSKOLE

KOSTSKOLE

FÆLLESUNDERVISNING

FOR BEGGE KØN

1899—1900

STEGE

L. M. TOMMERUPS BOGTRYKKERI

1900

MEDDELELSER

OM

ORDRUP LATIN- OG REALSKOLE

FORBEREDELSESSKOLE

KOSTSKOLE

FÆLLESUNDERVISNING

FOR BEGGE KØN

1899—1900

STEGE

L. M. TOMMERUPS BOGTRYKKERI

1900

Graven i Perrho

af

RUNEBERG

1.

Hvor er Graven, som i Perrhos Vildmark
af et hundredaarigt Grønsvær dækkes,
gemt derunder, dog ej værd at glemmes?
Hvor er Graven? — Fremmede, saa hør da!
Hvor den store, stille Skovsø bugter
sig i Fyrredalen ind, er Stedet.
Birke bøjer Kronerne derover.
Men hvor, under deres Rødder, Graven
engang fyldtes til, det kender ingen.

Du, der freder stærk og tro om Mindet,
hoje Sangmø, Finlands Datter, svar mig:
Er en vældig Konge gemt i Graven,
eller gemmes der en Konges Lige? —
Ej en Konge, heller ej hans Lige;
gemt i Graven er en gammel Bonde
og med ham hans Sømmer, seks i Tallet.
Sæt dig paa den høje Bred ved Stranden,
deres skønne Lod jeg skal fortælle,
medens Duggen end paa Lyngen perler,
og af Brinkens Træer Solen skygges.

Hane, født af finske Fædre, fyldte
syvti Vintre i det Hjem, han arved.
Gammel selv han ejed unge Sønner,
trende Tvillingpar, det ældste sytten,
og det yngste femten Somre gammelt.
Skønne, stærke var de Sønner alle,
som naar Bækkene af Vaarregn svulmer;
og hvis ypperst nogen skulde kaldes,
var det vist den unge Thomas Hane,
af det andet Tvillingpar den ældste.
Gik han frem, om end i Pjalter, var han
skøn som Stjernen mellem revne Skyer,
og hvad end i Verden saa han øved,
ingen havde dog ham kunnet hade.
Dog hans Fader syntes ham at hade,
og ej ham blot, men hans Brødre ogsaa.
Ej som Børn behandlede de af ham,
ej som Trøstere i Alderdommen,
men som Trælle, haardere end Trælle,
ja som Væsner uden Sjæl og Frihed.

Saadan leved de fra Børn af alle,
og den Dag kom, da de yngste tvende
skulde fylde deres femten Somre.
Klar stod Morgenrøden bag ved Skoven,
ej en Sky der var paa Himlens Hvælving,
op fra Lejet stod de tre Par Brødre,
glade som den Dag, der var i Vente.

Men med Bæven gik de til den gamle
Fader, som i Stuen sad alene,

og de yngste traadte frem ærbødig,
 greb hans Hænder, derpaa saa begyndte:
 „Fader, giv os denne Dag til Fridag,
 denne Dag blot, saa med vore Brødre
 vi de fyldte femten Aar kan fejre!“

Streng som Vintren hørte Gubben Ordet;
 mens de hvide Øjenbryn han rynked,
 saa han talte: „Hvad i Dag forsømmes,
 blir i Morgen og forsømt tilbage;
 Agren kan ej vente, gaa og pløj den!“
 Tavse gik de ud til Agren alle,
 og til Leddet kommen sagde Thomas:
 „Kendte ret jeg Faders Øje, Brødre,
 er vor Arm ham Guld i Dag, af Sveden
 kan hver Draabe ham en Rigdom blive.
 Nu i Dag det gælder troligt Arbejd,
 til i Aften Opgørs-Timen kommer.“

Saadan maned Thomas, og hvert Plovjern
 førtes ved hans Tale ned i Muldet.
 Saa fra Solens Opgang til dens Nedgang
 uden Mad og uden Hvile fulgte
 hver og en sin Plov i Agerfuren.
 Men da Aftenskyggen dækked Marken,
 laa en Strimmel hen, endnu upløjet.

Da kom netop did den gamle Fader,
 kaldte sammen alle sine Sønner
 og begyndte: „Godt er Værket skredet,
 men med mere Flid var mere pløjet.
 Eder alle kan jeg ikke straffe,

den af jer, som mest i Dag har fejlet,
han skal lide Straffen for jer alle.
I den snævre Kælder hist i Hytten,
under Gulvets tykke Planker gravet,
jeg den skyldige vil indespærre.
Trende Dages, trende Nætters Veksel
skal hans sløve Øjne ikke skue.
Trende Dages, trende Nætters Næring
skal hans tørre Tunge ikke smage.“
Saa han sagde og gik bort fortørnet
— i sit Ord, sit Blik, men ej i Hjertet,
om de store Taarer ikke skuffed,
som, da han sig vendte, dugged Kinden.

Tavs i Nattens Arme hvilte Jorden,
i sin Stue sov den gamle Fader,
Brødrene paa Straa i næste Stue.
Ingen sov, om end de tyktes sove,
men hver ventede paa de andres Søvn blot.
Først da det saa ud, som alle slumred,
stod den yngste, Jakob, op af Sengen
og begav sig til sin Far i Stuen:
„Fader, det er mig, der har forbrudt mig,
paa min Fødselsdag jeg sprang af Glæde
tankeløs omkring og glemte Ploven.
straf da mig og ingen af de andre!“
Ham gensvarede den gamle Fader:
„Som din Brøde, blir din Straf i Morgen.“
Jakob gik og lagde sig til Hvile.

Derpaa, da enhver han troede sove,
rejste sig hans Tvillingbroder, Gustav,

og begav sig til sin Far i Stuen:

„Fader, mig alene ramme Straffen,
for kun jeg alene den fortjener.

Paa min Fødselsdag jeg sprang fra Furen,
Hindbær plukked jeg til mine Brødre.

Min er Fejlen, ingen af de andres.“

Ham gensvarede den gamle Fader:

„Som din Brøde, blir din Straf i Morgen.“

Gustav gik og lagde sig til Hvile.

Derpaa, da han troede, alle slumred,

rejste sig den tredje Broder, Erik,

og begav sig til sin Far i Stuen:

„Fader, om du vil, at nogen straffes,
saa er Skylden min og ingen andens.

Tankeløs ved Søens Sivbred sprang jeg,

jaged op med Sten de unge Ænder:

mit er Stykket, som upløjet ligger.“

Ham gensvarede den gamle Fader:

„Som din Brøde, blir din Straf i Morgen.“

Erik gik og lagde sig til Hvile.

Saadan gik til Faderen de alle,

kom med samme Svar tilbage fra ham,

til alene Thomas var tilbage.

Da han mærked sine Brødres Vandring,

gættede han hurtig deres Hensigt,

holdt sig rolig, til de alle slumred,

gik saa ind i Stuen til sin Fader.

„Fader, nu en sælsom Sag du høre!

Da en Stund vi alle havde hvilet,

rejste mine Brødre sig fra Sengen,

og imens jeg lod, som om jeg slumred,
 taledede de sagte med hverandre:
 „Hver af os,“ de sagde, „ved, at Thomas
 ene har forskyldt den Straf, vi venter,
 og vi ved, at alt han vil bekende.
 Men han led saa ofte for os andre,
 derfor vil en Gang for ham vi lide.“
 Da saa alle atter syntes sove,
 saa jeg, hvor de een for een sig listed
 ud ad Døren, atter kom tilbage.
 Har jeg gættet deres Hensigt, Fader?
 Brøden har i Kærlighed de digtet,
 thi alene mig det er, som fejled.“
 Faderen med sagte Stemme sagde:
 „Gaa, og Straffen rammer dig i Morgen!“

Alt med gyldne Vinger Morgenrøden
 fløj af Havet op og sad i Skoven,
 da den gamle kaldte sine Sønner.
 Høj og streng med sine hvide Lokker
 sad han der, alt højtidsklædt, ved Bordet,
 og Medaljen, Fædrelandets Gave,
 hang paa Brystet af hans Blaaværkskofte.
 „Hvem af eder,“ spurgte han alvorlig,
 „staar nu her med Brøden paa sin Skulder?“
 „Jeg!“ lød Svaret fra seks Brødres Læber.

Da brast Dækket, som for Sønners Øjne
 havde skjult i sytten Aar hans Taarer,
 og han græd og foldede sine Hænder:
 Lovet være Herren i det Høje,

fyldt er Maalet, og mit Faderhjerte
er ved mine Sønners Had ej bristet.
Børn! fra nu af ikke mer som Trælle,
men som Søner, elskelige Søner,
hør, hvad eders gamle Fader melder:
Hvor som ung i Byen hist jeg tjente,
var en Far med otte raske Søner,
men saa hadsk er Uven ej mod Uven,
som hver Broder der var mod sin Broder;
mødtes de, var Kniven deres Tunge,
og, gik de forbi hverandre, Stenen.
Ve, jeg tænkte: heller vil jeg savne
al den Fryd, en elsket Mage skænker,
end at leve Aar for Aar i Frygt for
at se Jorden fyldt med saadan Yngel.
Dermed var saa min Beslutning fattet.
Femti Aar alt tynged paa min Isse,
men ej Aarene, ej Krigens Møje
havde sløvet mine Lemmers Styrke.
Saadan sad jeg sent en Nat ved Milen,
da med eet en Mand stod ved min Side,
og ved Ildens matte Skær han sagde:
„Kend I mig de onde Brødres Fader;
lad den Kraft, som gemmes i dit Legem,
ej til Ormene i Graven spares.
Tag en Hustru, opfød Landet Søner,
og hvad mine ej af Medgang lærte,
det lad fælles Modgang lære dine!“
Saa det lød. Et Vindkast hæved Luen,
Manden borte var, som han var kommen.
Han gav Raadet, Gud lod det faa Fremgang.

Nu ved samme Gud, o Sønner, sværger,
 at, som indtil nu I har holdt sammen,
 saa skal ingen Fred og ingen Fare,
 ingen Lyst og ingen Nød paa Jorden
 kun den enes være, ej de andres,
 alt, saa vidt jer Liv og Kræfter skænkes;
 og den Sorg, min Haardhed mig har kostet,
 gaar ej frugtesløs med mig i Graven.“
 Da steg Thomas Hane frem og sagde:
 „Fader, ingen Ed er kær som denne,
 heller ingen er saa let at holde.
 Se, som Trælle har hos dig vi levet;
 hvorfor vandred ej vi bort fra Gaarden
 og hos andre søgte Brød og Lykke? —
 Kun fordi vi aldrig vilde skilles,
 Broder kunde ikke Broder slippe.
 Skulde paa den vide Jord vi spredes
 som Tiurens Unger hist i Skoven,
 dem, den dræbelystne Skytte jager?
 Nej — saa talte vi, da Nøden raaded;
 saadan bliver det i Lykkens Timer.“

Og ved Gud hver Broder nævnede Eden:
 at, som indtil nu de fast holdt sammen,
 skulde ingen Fred og ingen Fare,
 ingen Lyst og ingen Nød paa Jorden
 kun den enes være, ej de andres,
 alt, saa vidt dem Liv og Kræfter skænkes.
 Saadan svor de for den gamle Fader;
 glad han gemte Eden i sit Hjerte.

2.

Alt forsvunden var den gyldne Fredstid,
 Mord og Plyndring fyldte Finlands Bygder,
 Mænd laa styrtede, og Kvinder flyede.
 Op fra Lintulaks og Saarijærvi
 kom der Budskab, kom der Sorgens Budskab!
 ned fra Storkyros og Lappos Sletter
 Bud ej gladere der kom til Perrho.

Ved det lange Bord i Stuen inde
 sad en Dag den alderstegne Hane,
 Middagsmaaltid nød med sine Sønner,
 da en Flygtning naaede hen til Iluset,
 kun en tolv Aars Dreng det var, hans Stemme
 skælved, og han aabned ilsomt Døren:
 „Signe Gud jer, gamle Fader Hane!
 Tyve Ryttere med lange Lanser
 plyndret har vor Gaard i Nat. De raster,
 før de drager hid, i Kirkebyen;
 her de kommer sikkert inden Aften.“

Vred stod gamle Hane op og sagde:
 „Vel har mig min Gud seks Sønner givet,
 senestærke, skulderbrede Gutter,
 men om tolv jeg havde, ikke een vel
 gik for Fædreland og Hjem i Døden!“
 Saa han sagde, og fra Væggens Træknag
 nedtog langsomt han den rustne Bøsse.

Thomas smilte, rejste sig og sagde:
 „Vaaben passer ej for gamle Hænder,
 Fejghed passer ej for unge Hjerter;
 hæng kun Bøssen op paa Væggen, Fader,
 og lad mig og mine Brødre prøve!“

Glad blev Gubben ved hans Ord og adlød.
 Men i Hast hver Broder gik med Stolthed
 til sin sikre, skindomvundne Bøsse,
 slængte den paa Skuldren og i Haanden
 tog sit korte Bjørnespyd, det sikre.
 Saadan væbnede gik bort de alle,
 ingen sagde højt, men alle tænkte,
 at, hvor saa de Fjendeskaaren mødte,
 gjaldt det slaa den eller selv at falde.

Som de nu en knap Halvfjerdingsvej vel
 ad den smalle Sognevej var kommet,
 taledes til sine Brødre Thomas:
 „Gaa nu fremad her langs Vejen, Brødre,
 til I naar til Søens Bugt i Dalen;
 der paa Skrænten ovenfor i Skoven —
 der er Stedet, hvor vi Fjenden venter.
 Inden Aften kommer han vel ikke,
 hvis han først den hele Vej skal plyndre.
 Jeg en Stund imidlertid vil tøve
 i den lille Hytte her ved Vejen,
 hvor min Fæstemø mit Komme venter.“
 Saa han sagde og gik hen til Hytten.

Brødrene drog langsomt bort og naaede
 det bestemte Sted, hvor hist ved Søn

Fyrren over Dalen højt sig hæved,
 og, af Skovens Krat og Buske skjulte,
 rettede de Blikket hen ad Vejen.
 Knapst saa længe, som fra første Daggy
 Jægeren i Skjul af Graner venter,
 naar Urhønen han om Vaaren søger,
 inden Hannen flyver ned og modig
 fylder Søens Bredder med sit Kampskrig,
 bød Brødrene, før Fjendens barske
 Skare sig paa Afstand lod til Syne,
 sprængende med hævet Lanse fremad.

Den, der først dem øjnede, var Adolf,
 Thomas Hanes kære Tvillingbroder:
 „Nu,“ han sagde, „nu det gælder, Brødre!
 nu gør hurtig eders Bøsser rede,
 og naar Fjenderne hinsides Dalen
 er naaet frem, hvor Bakkskrænten ender,
 da giv Ild, hver som har Skud i Bøssen!“

Saa han sagde; i det samme naaede
 Fjendeskaren frem i Trav til Bakken,
 end et Skridt de gjorde frem, da knalded
 Broderflokkens Bøsser. Fire Fjenders
 Pander ramtes, een af tvende Kugler,
 fire løse Heste jaged fremad,
 under skræmte Mænd de seksten stejled.
 „Brødre, lad paa ny!“ højt raabte Adolf
 og tren frem med trodsigt Blik fra Skjulet.
 Næppe var det sagt, før Fjendens vilde
 Skare som en Stormvind kom imod dem.
 Den, der rappest var af Broderflokken,

naaede næppe at faa Krudt i Bøssen,
 endnu mindre at faa Kuglen efter,
 førend Fjenden naaede op ad Bakken
 og jog frem i Spring med fældet Lanse;
 men med Spyd, af faste Hænder førte,
 modig Brødrene dem gik i Møde.

Striden aabnedes med Raab og Bulder,
 ingen veg, og ingen vandt en Fodsbred.
 Først, for et Pistolskud, segned Erik,
 og hans Banemand for Gustafs Jagtskyd.
 Striden voksed, Stød med Stød blev gengældt,
 seks af Fjenderne laa dræbt paa Stedet,
 og af Broderskaren blødte alle.

Snart stod Adolf opret kun tilbage;
 saaret dybt i Arm og Ben og Skulder
 slog han fra sig med en fremmed Sabel,
 indtil med et fjendtligt Spyd i Brystet,
 end i Døden saarende, han segned.
 Men hans Hoved, skilt fra Kroppen, fæsted
 Skarens Høvding paa sin spidse Lanse,
 red forpustet saa med Troppen fremad,
 seks af tyve var fra Striden kommet,
 og af dem var ikke een usaaret.

Men paa Stien, dybt i Skoven inde,
 kom de faldnes alderstegne Fader.
 Ingen Ro han havde paa sig hjemme
 i sin Stue, uden Vaaben kom han
 for at bringe gode Raad i Striden.
 Da, langt borte, saa han Rytterskaren,
 som den sejrrig sprængte frem ad Vejen,
 og paa Lansen saa han Adolfs Hoved.

Rystende i sine gamle Lemmer
 vandrede han hastig hen ad Stien,
 kom saa frem til Stedet, hvor hans Sønners
 skønne Rad for Fjendevaaben segned.
 Fra de gamle Øjne strøg han Taaren
 hurtig bort, mens han med Faderstolthed
 talte op de faldne, Ven og Uven.
 Alle Søner fandt han, Thomas ikke.
 „Hvor er Thomas? Lever han alene
 og er ikke her blandt sine Brødre?“

Saa han sagde. Langt derfra i Hytten
 sad den ædle Thomas hos sin Pige;
 men han drog just nu sin Haand af hendes.
 „Hvad er dette?“ sagde han forbavset,
 „ser mit Øje, eller ser det ikke?
 Øjet burde skue dig blot, Pige,
 og her bag min Ryg jeg ser kun Væggen.
 Er det Blændværk da, hvad nu jeg skuer:
 mine Brødre blodige og slagne,
 og min Broder Adolfs Hoved spiddet?“
 Saa han sagde, og sit Spyd, sin Bøsse
 rask han greb og iled ud af Stuen.
 Hele Vejen for sig saa han Blodspor
 og, til Stedet, som var aftalt, kommen,
 saa han sine Brødres Lig i Skoven
 og imellem dem sin gamle Fader.
 Ej et Skridt han voved mer at gøre,
 men han stod der stum og saa og hørte,
 hørte, hvor hans gamle Fader raabte:
 „Ve mit gamle Hoved! Hvor er Thomas?“

Hvor er Thomas? Er han flygtet ene,
 han, af mine Sønner fordum kærest,
 er han flygtet? Sveg han sine Brødre?
 Ve Førræderen, den fejge Nidding!
 Lad ham vanke, ræd som Kain, i Skoven,
 skræmt af Løvet, som paa Espen skælver,
 skræmt af Fuglen, som paa lette Vinger
 skræmmes bort fra Stedet, hvor han kommer. —
 Gud, om du retfærdig bor hist oppe,
 had ham, som engang jeg har ham elsket,
 og hvor end han vaagner efter Døden,
 lad ham savne Fædreland og Brødre!“

Stiv af Rædsel hørte Thomas Ordet,
 og fra Faderen sit Blik han vendte.
 Hunden lig, som tirret følger Bjørnen,
 vejrende dens Spor i Skov og Vildmark,
 gik han stum, hvor Vejens Blodspor førte,
 stum, men Hævnløst raabte i hans Hjerte.
 Da han kom forbi sin Faders Bolig,
 brød alt Ild og Røg der ud af Taget;
 men han saa ej, hørte ej, sit Øje
 ufravendt han fæstede paa Vejen.

Solen alt var gaaet ned bag Skoven,
 da han kom til en udplyndret Landsby.
 Nær ved Vejen fra et Hæs paa Marken
 titted frem en lille Dreng, som, varsomt
 vinkende med Haanden, til ham hviskede:
 „Gaa ej længer, eller du er Dødsens!
 der er Fjender i den Gaard derhenne,

seks jeg saa; de havde lange Lanser,
og den grummeste og største Rytter
bar et blodigt Hoved paa sin Lanse.“

Endnu raskere gik Thomas fremad,
men paa Døren ind til Stuen saa han
nu sin kære Broders Hoved fæstet.
Med et Brøl han slængte Bøssen fra sig
og sprang ind. Den første, som han mødte,
fik hans Spyd til Fæstet gennem Brystet.
Derpaa i sit Raseri han kasted
Vaabnet fra sig, frem han fløj som Ørnen
og gav Døden med de blotte Hænder.
Intet Hug, hvor skarpt det faldt, han mærked.
Hver en Fjende, som han gik i Møde,
faldt med flænget Strube hen ad Gulvet.

Skarens Høvding var endnu tilbage.
Ham da greb til Slut om Livet Thomas,
i eet Tag hans Bryst og Ryg han knuste,
tung den dræbte Fjende sank til Jorden.
Thomas skar hans Hoved saa fra Kroppen,
tog sin Broders Hoved bort fra Døren
og begav sig saaret, mat og blodig,
men om Hjertet let, paa Vej til Hjemmet.

Midnatsmørket dækked over Jorden,
da han naaede til sin Faders Bolig.
Røg og Aske mødte der hans Øje;
kun en Lade stod af Gaarden ubrændt,
did han gik at søge Ly og Hvile.

Som han nu ved Dørens Tærskel standsed,
hørte han sin Faders Røst derinde:

„Hvem kan svare mig, har Thomas sveget?
O, maaske, maaske har han ej sveget.
Lad, o Herre, ham uskyldig være!
Send ham hid til mig med Mandens Hoved,
hans, som bar min Søns paa Spyddet fæstet,
at mit Øje maa ham trofast skue;
og din Hævn, som over ham jeg kaldte,
lad den falde paa mit gamle Hoved.
Og paa Asken af min Gaard, som brændte,
og paa mine Sønners Lig, som segned,
skal jeg prise dig, at end jeg lever!“

Ind steg Thomas, da han hørte dette:
„Fred med dine hvide Lokker, Fader!
I den Stund, jeg her staar for dig, aander
dine Sønners Banemænd ej mere.“
Som han sagde disse Ord, han kasted
for sin Faders Fødder Fjendens Hoved.

Op fra Gulvet sprang den gamle Fader,
tog sin Søn i Favn, — men allerede
døende til Jorden segned denne;
og i Faldet fulgte ham hans Fader. —
Tavs sov Thomas hen, til Døden saaret,
og hans Fader aanded ud i Glæde.

Oversat af Fr.

Et Ord fra Skolen

i Tilknytning til foranstaaende Digt

Foranstaaende Digt, der i en Aarrække har været benyttet som et Led af Dansk- og Svensk-Undervisningen her ved Skolen, er blevet oversat og meddelt her, fordi det paa en Maade er et Vidnesbyrd om en Side af Skolens Arbejde og et Udtryk for en Tankegang, som den har stræbt at gøre til sin, et Stykke „Skoleprogram“ altsaa.

For det første indeholder dette Digt et Optrin af stor opdragende Værdi, det nemlig, hvori Sønnerne een efter een om Natten lister sig ind til deres Fader for at tage Skylden og Straffen paa sig og fri de andre. — Børn, der i Reglen har saa travlt med at undskylde sig og vælte Skylden over paa andre, har godt af at høre og tilegne sig en saadan Scene, klar og letfattelig som den er.

Dernæst er dette Digt præget af den glødende Fædrelandskærlighed, som vel ingen nordisk Digter har givet mægtigere Udtryk end netop Runeberg, han, der har skrevet „*Fänrik Ståls sägner*“ og „*Vårt land*“. Ingen nordisk Skole kan undvære ham. Faa Digtere kan som

han gaa lige i Børn og give dem et saa stærkt og dybt Indtryk af, hvad Fædrelandskærlighed er. Og derfor hører han med ved Undervisningen i „Dansk“.

Og dette Digt er *finsk*.

Det er en Tankegang, der i vor Tid er bleven mere og mere levende, og som maaske dybest og skønnest er bleven fremsat af nu afdøde Rigsarkivar A. D. Jørgensen, den nemlig, at vi maa søge at bøde paa vor Lidenhed og vore mange nationale Tab ved et inderligere Samliv med de andre nordiske Nationer, at ikke vort Aandsliv skal snævres ind med vore politiske Grænser.

Vi Danske gør os næppe i Almindelighed klart, hvad det vil sige, at vi har mistet først de skaanske Provinser, saa Norge og nu tilsidst Sønderjylland. „Ganske vist!“ kunde man sige: „vi var en Gang en forholdsvis mægtig og betydelig Stat i Evropa, og nu betyde vi saare lidt, men vi, der er blevet tilbage, vi er jo dog de samme, som vi ellers vilde have været.“ — Men det er netop det, vi ikke er.

Naar i en Kreds af Mennesker, der lever daglig sammen, en betydelig Personlighed gaar bort, uden at Tabet kan erstattes, saa bliver de tilbageblevne ikke de samme, som de før var. Den Spore og den Paa-virkning, der udgaar fra det daglige Samliv med en ejendommelig og rig Personlighed, fattes dem, og de staar i Fare for at blive aandelig ringere og fattigere end før.

Saaledes med et Folk. — „Vi har ved Formindskningen i Land og Folk tabt andet og mere end det, de

snævre Grænser angiver — skriver A. D. Jørgensen*) —; hvert Tab i Omraade har gjort os fattigere, har berøvet vort Folk noget i Indhold og Fylde —, det er som Streng, der er brustne i et rigt Instrument.“

Vekselvirkningen mellem Mennesker af forskellig aandelig Støbning er ophørt. Skaaninger og Nordmænd, det var Streng med en ejendommelig Klang, forskellig fra Sjællandere og Jyder. — Og for at tage et Par enkelte Eksempler: Havde Skaane ikke været dansk paa Fred. II.s Tid, saa havde Tycho Brahe heller ikke været dansk; var Bornholm ikke kommet tilbage til Danmark igen, saa havde Madvig ikke været dansk; var hele Sønderjylland blevet fortysket, saa havde A. D. Jørgensen ikke været dansk. Enhver ser, at derved havde det danske Aandsliv været saa meget fattigere, og det er saadanne betydelige Mænd, der gør, at vi er noget.

Hvem ved, hvad vi vilde have ejet, om vi havde beholdt vore gamle Lande. Tilsyneladende mærker vi maaske ikke Savnet, man savner jo ikke dem, man aldrig har kendt; men et Barn savner jo heller ikke den Moder, det ikke har kendt, og vilde dog være blevet noget andet, om hun havde levet.

Skal der bodes paa de Tab, vi har lidt, kan det kun ske derigennem, at de tilbageblevne udvikles og dygtiggøres saa langt, vi evner, og at saa mange som muligt drages med ind i det fælles Arbejde, — et lille Folk har jo i den Henseende visse Fortrin fremfor et stort; disse Fortrin, politiske, sociale eller af anden Art

*) „Historiske Afhandlinger“ IV Side 104.

gælder det at udnytte ogsaa igennem det stærkere og inderligere Samkvem med de andre. — Vi maa stræbe at bygge en Skandinavisme op paa et nyt Grundlag, og vi maa holde Forbindelsen vedlige med alle Grene af nordisk Nationalitet, Nordmænd og Svenskere, Islændere og Finner. — Vi har ikke Raad til at slippe nogen af dem.

Men skal en saadan Tankegang for Alvor gaa ind i vort Folk, maa Skolen gøre sig til Talsmand for den. Skolens Indflydelse paa den opvoksende Slægt kan her blive af den største Betydning, og Skolen har paa saadanne Omraader Opgaver, den ikke tør lade ligge, om den ellers skal blive det Led i Folkets Udvikling, som den kan være.

Derfor skal vore Børn læse Svensk; derfor skal de lære at kende de gamle Sagaer og de moderne islandske Digttere, derfor skal de læse Runeberg. — Og naar *Graven i Perrho* fremdrages netop nu, og naar Tankerne netop nu gaar saa stærkt til Finland, har det jo sine saare nærliggende Grunde. Meget kan vi lære af deres Kamp for Frihed og Ret, og de trænger til at se, at vi følger dem. Kan vi end ikke yde dem nogen direkte Hjælp i deres Kamp, kunde det maaske dog være dem til nogen Støtte, at de mærker, at vi følger dem, at de ser, vi læser deres store Digttere, at de faar en Hilsen og et Budskab om, at vi forstaa dem. —

Naar Strømninger af den Art gaar igennem vort Folk, bør Skolen ikke staa afvisende eller uforstaaende overfor dem. Unge Mennesker har godt af at leve med i det, der bevæger deres Samtid, og faa deres Horizont udvidet ud over de tit ret snævre Grænser,

Egoismen drager, og de har godt af at faa at vide, at deres Lands Fremtid beror paa dem. — I en Tale til Studenterne ved Aarsafslutningen 1899 anførtes følgende Ord af en anden finsk Digter, *Zakarias Topelius*; og med dem vil vi slutte disse Linjer. I et Digt „Finlands Skæbne“ fortælles der: I de gamle Dage, i Vasakongernes Tid, levede i Finland en Mand, som hed Sigfrid Aronus; han var Præst i det mindste Kald i Sverriges Rige, paa Ekenæs, men en Mester i Videnskabens Verden; han havde udmaalt Laplands uhyre Strækninger og skrevet Sverriges første Almanak; og han havde studeret Solens og Planeternes Love. Saa sad han en Nat og forskede blandt Stjærnerne for at læse Finlands Fremtidsskæbne; men her svigtede hans Kunst, Stjærnerne gav ham intet Svar. Men da Morgen kom, drev en Hyrdedreng sin Hjord forbi det Sted, hvor han sad, og Drengen havde ondt af det for den gamle og spurgte, om han ikke snart vilde søge Hvile. Da vaktet han af sin Grublen og saa paa Drengen, der stod for ham i den opgaaende Sols Glans. Derved gik det op for ham, at Drengens kærlige, soltindrende Øjne var de Stjærner, hvori Finlands Fremtid stod at læse:

Forklaret nu min Gaade staar;
den gamle Seer rolig gaar,
nu er han trøstet blevet.
Mit Land! I dine Sønners Vagt,
i dine unge Hjærters Magt
har Herren al din Fremtid lagt,
der staar din Skæbne skrevet.*)

C. B.

*) Citeret efter en Afhandling om Topelius af Højskoleforstander Rosendal.

Kap Severovostotschnoi

lidt om at spørge og at svare

Hver Gang der indenfor Opdragelsens og Skoleverdenens Omraade er ved at arbejde sig en ny Tid frem, saa har siden Rousseaus Dage det nyes Løsen stadig en stærkere eller svagere Klang af hans gamle Ord: *Lad os vende tilbage til Naturen!*

Naar et Kulturværk som Skolen i den Grad, som Tilfældet er, har bredet sig og fæstnet sig i Samfundet, kan det ikke undgaas, at hvor frisk og begejstret og primitivt der end begyndtes, da Forholdene var smaa og Tankerne nye og først efterhaanden skulde skaffe sig Plads, — der kommer lidt efter lidt med den stigende udvortes Fasthed og Sikkerhed ikke blot noget fast og sikkert ind i selve den aandelige Side af Værket, men ogsaa noget stift, noget *saa* sikkert og regelret ordnet, noget *saa* selvsikkert hos de ledende, at det aandelige Liv lider derunder. Den ydre Praksis kan dels igennem Love og Reglementer, dels igennem Skik og Brug blive *saa* fæstnet, at den staar som urokkelig; man kan ikke tænke sig nogen anden. Og det kan jo dog ske, at en saadan fastslaaet Praksis efterhaanden

kan have fjærnet sig betænkelig langt fra den oprindelige Tanke og fra det aandelige Formaal, for hvis Skyld hele det store Apparat blev til.

Dette gælder paa alle de mange Omraader, Undervisningen forgrener sig over. Her skal der kun gives nogle Bemærkninger om den Side af Undervisningsværket, der kaldes *Overhøring, Eksamination*, og hvis ydre Præg nærmest er dette: *Læreren stiller sine Spørgsmaal; Eleven svarer.* — Paa dette Omraade fjærner vi os tit betænkelig langt fra Naturen.

Naar der er Tale om *at spørge og svare*, hvad er saa det naturlige Forhold, naar en vidende og en ikkevidende mødes? — At den sidste spørger om det, han ikke ved, og som han gjerne vil vide Besked om. Og saa svarer den første, hvis han kan.

Hvad skulde som Følge heraf være det naturlige Forhold mellem Lærer og Elev? At **Eleven spørger, og Læreren svarer.**

Lad os ikke tage Aanden ud af denne Tanke; for saa er det let nok at vise, at Ordene, der staar tomme tilbage, er uden Mening. Al god Undervisning skal have det Moment i sig: *at faa Børnene til at spørge.* Og hver Gang en Tidsalders Undervisning har kørt sig fast i Routine og er stivnet i uforanderlige Regler og Metoder, kan vi altid søge tilbage til denne Grundmangel: **man har glemt, at dybest set er det Børnene, der skal spørge, og Læreren, der skal svare,** — ikke omvendt; Lærerens store Kunst bliver det at faa Barnet til at spørge, at faa Barnets Sjæl ud i Aandens og Naturens store Verden, faa den til at undre sig, saa denne Undren maa fode Spørgsmaal. Barnet i dets

menneskelige Højhed, i dets evige Sammenhæng med Livet selv er altid spørgende; det er kun Remsebarnet og Lektiebarnet, der lidt efter lidt i den Grad kommer i Vane med kun at svare, at det taber sin naturlige Tilknytning til Livets ydre og indre virkelige Verden og saaledes glemmer at spørge og taber Trangen dertil, idet det kun har Tilknytning til det, der mer eller mindre uvirkeligt møder det i Lektien.

Der var engang en stor Menneskeslægtens Lærer, der hed *Sokrates*. Vi læser vel noget om ham; men vi har ikke alle lært ret meget af ham. Han kunde spørge sine Lærlinger for at faa dem til at spørge.

Selvfølge­lig skal en Lærer spørge under Eksaminationen for at faa at vide, om hans Elever kan det, han har givet dem for, ogsaa for at Eleverne kan fæstnes i deres Viden og faa Tillid til den ved at faa Lejlighed til at udtale sig om det, de ved. Men han skal stadig have „in mente“, at det dog dybest set ikke er ham, men hans Elev, der skal bestemme Undervisningens Art, Indhold, Højde, Dybde, Udstrækning, Farve og Retning. Naar dette er Grundlaget for hans Undervisning og gaar som den varme Understrøm under alt Skolens Arbejde, saa skal Forholdet imellem Lærerens Spørgen og Elevens Svaren nok bære Præg af Roden, det hele er rundet af. Men naar Læreren, eller Samfundet igennem ham, stiller sig op som den, der ene har at bestemme, hvad og hvormeget Bornene skal undervises i, og er eneraadende for, hvordan der skal undervises, ja, saa har Barnet ikke let ved at spørge, for saa har det i det store og hele ingenting at spørge om. Saa bliver det Læreren, der gennem-

gaar, fortæller, meddeler og giver Lektie for i det, der ligger for *ham*, og som han „*vil have*“, hans Elever skal kunne. — Det bliver saa disses Sag, at tage imod det givne og lære Lektien, hvis de da ellers kan.

Næste Time kommer saa Overhøringen, og der bliver det Læreren, der spørger, om hans Elever kan det, *han* har givet dem for; Børnene har *kun* at svare. — Naar, f. Eks., Læreren — eller Samfundet gennem ham — kræver *Latin*, — ikke fordi der er nogen som helst latinsk Trang eller Dragelse i hans Elever, heller ikke fordi der er nogen kendelig latinsk Trang eller Dragelse i Samfundet, men kun fordi der nu engang er Latinskoler, og det er de dyreste og de fineste; — og naar saa Læreren paa det Grundlag bestemmer, at hans Elev skal lære Latin, saa faar den sidste ikke videre at spørge om; saa bliver Forholdet det gamle udtraadte: Læreren giver Lektien for; Eleven lærer den eller — lærer den ikke; Læreren eksaminerer, Eleven svarer. Og en Elev kan staa saa udvortes til et Fag, at han og Læreren, hvad virkelig Samtale og Meddelelsestrang angaar, kan staa lige saa uforstaaende overfor hinanden og have lige saa lidt at forhandle med hinanden om som en Lærke og en Skrubtudse.

Overhøring er en Lærers største Kunst, det, hvorved han fremfor noget viser, hvad Evner han har, og hvor langt han er naaet i Lærerdygthighed. Det at kunne „*spørge*“ uden Famlen, uden døde Pavser, at kunne finde, hvad det er, Børnene trænger til igennem Spørgsmaalene at blive klar over, at kunne spørge med de rette Ord, netop med *de* Ord, som *de* Børn, der *nu* sidder foran ham, skal have som *deres* Sprog,

de kan forstaa, — det skal der baade en Børnekender og lidt af en Ordets Kunstner til.

Og at kræve sikre, vel formede Svar paa et sikkert, vel formet Spørgsmaal, det er en Lærers Pligt. Han maa ikke nøjes med et halvt Svar eller et udenoms Svar, maa ikke nøjes med Snak istedenfor Ord. Eleven skal have rent Brød i Posen.

Men her ligger der en Misvisning saare nær. Jo mere den rent udvortes Kundskab, det eksamensagtige, det kontrollerende træder i Forgrunden, jo mere bliver Eksaminationen et Slags Forhør. Og jo mere den saaledes udvortesgøres, jo stærkere fristes Læreren til at kræve, at paa ethvert af hans Spørgsmaal skal der — selvfølgelig — gives Svar; naar en bliver forhørt, skal han naturligvis svare paa Forhørsdommerens Spørgsmaal. Og den Opfattelse bliver da — ligesaa selvfølgelig — ogsaa Elevens. Ja vist skal der svares! — Hvad ellers? —

Men nu er det jo saadan, at der *kan ikke altid svares*. Et Barn kan tit ikke svare, fordi det ikke har lært Lektien eller har haft Tankerne lidt ude til en Side, da Læreren slog ned med sit Spørgsmaal.

Bæh — der staar vi!

Men *svares skal der!* — ikke mindst, hvor Skolen bruger Karakterer; det meningsløse i et Svar kunde dog — maaske! — glide ned. Det gættede Svar kunde dog — maaske! — vise sig at være rigtig gættet. Og et halvt Svar — lad det kun give Karakteren *Tenmelig godt* — er dog betydelig at foretrække for den rene Tavshed, der medfører et regulært *Nul* i Protokollen.

Men ogsaa, hvor der ikke gives Karakterer, er Fristelsen til „at svare“ stor nok, altfor stor. Og saa svarer man.

Imod dette skal der slaas et Slag — og et *haardt* Slag!

Børn maa ikke oplæres i Uærlighed. De skal tie om det, de ikke ved Besked om. Ellers lærer de, som voksne, at have noget, der ser ud som fuldt færdige Meninger og Domme om alt muligt. Og dette gnaver paa et Folks aandelige Livstræ; det æder noget eller meget af dets Livskapital.

Vi har alle haardt behov at lære at tie om det, vi ikke kender — „Snar til at høre, langsom til at tale“ — har haardt behov at turde være bekendt at sige: Dette ved jeg ikke; det kan jeg ikke udtale mig om. — At man generer sig for at sige saadan i et Selskab, man gerne vil være i Niveau med, bunder naturligvis ofte i Forfængelighed. Men det bunder ogsaa i, at man ikke fra lille af har lært at respektere sine egne Ord, at sky løs Tale, at sky uvederhæftige, halve, haltende, tiløjede Svar. Kort sagt: det bunder i, at man ikke har lært at tie.

Og der er Sider af Undervisningen, hvor Lærerens Spørgsmaal slet ikke angaar noget, der skal kunnes udenad som Aarstal, Tabel og Præpositionerne der styrer Dativ.

En stor Del af Undervisningen bevæger sig paa Omraader, hvor Lærerens Eksamination skal øve Eleverne i at tænke sig om, se sig for, bruge deres Fornuft, deres Omtanke, deres Fantasi, deres Erfaringer og

Oplevelser; her er slet ikke Tale om noget, der er lært udenad eller skal „kunnes“.

Og saa stiller Læreren sit Spørgsmaal.

Eleven tier.

„*Hvorfor i Alverden svarer Du ikke, naar Du bliver spurgt?*“ —

Et pudsigt Spørgsmaal. For Grunden er vel ganske simpelt den, at Eleven ikke har noget at svare. Men dette Spørgsmaal er heller ikke givet for at spørge med. Det er i Virkeligheden en Irettesættelse, fordi Svaret ikke er kommet. Det burde nemlig være kommet. Der skal altid følge Svar paa et Spørgsmaal, naar der høres, forhøres, eksamineres.

Her har vi igen en af Eksaminationens store Skyggesider, der vokser, alt som Karaktergivning, Protokollering og Eksaminer breder sig. Eleverne mærker snart, at svares skal der — selvfølgelig! — Har man intet Svar, saa laver man et eller snyder sig til et, eller — hvad der maaske er værre: øver sig i at svare tilsløret, saa Ordene kan forstaas paa flere Maader; enkelte Børn kan i saa Henseende opnaa en forbavsende Tungefærdighed; og mange Børn kan ret hurtig faa opøvet en Evne hos sig til at „føle sig for“, i hvad Retning Læreren ønsker, Svaret skal gaa. Og saa kan det ske, han faar, hvad han ønsker; men det kan ogsaa ske, at en anden Lærer, der havde ønsket Svar i stik modsat Retning, kunde have faaet *det*, naar han ved et Stikord eller paa anden Maade havde betegnet Retningen.

Bort med dette! Det er atter en Indøvelse i Humbugsvæsen og Uredelighed! fremfor noget en Indøvelse

i Misbrug af Menneskeordet, det dyrebare Menneskeord, Verdens største Underværk! — Det er dog — ret beset — en Forbrydelse at svække dets Magt i Børnenes Mund, saa de fra smaa af skal lære det at kende som et Vrængbillede af eller som en Modsætning til det, det oprindelig er.

Og naar de saa bliver større, saa tager de denne Misbrug af Ordet med sig ud i Livet; saa falder det dem saa sørgelig let at svare, hvad de mener, Selskabet, de er i, helst vil have; saa svarer de — og skriver de — baade privat og offentlig — ikke hvad de mener, for de har maaske ingen Mening, men hvad der paa det givne Sted er i Kurs; svarer for at gøre sig behagelig eller for at styrke deres Stilling.

Saadanne Sandheds-Riddere tærer paa et Folks Marv.

Under Læsningen af ovenstaaende har maaske en eller anden Læser spurgt om, hvad Overskriften til dette Stykke betyder. Vi har hele Tiden bevæget os i Skolestuen og ikke haft det mindste at gøre oppe i det nordlige Ishav.

Jeg skal løse Gaaden.

Det traf sig i dette Skoleaar, at nogle nye Elever i en Klasse var særlig stærke i *at svare*, naar de ingenting havde at svare. Jeg prøvede paa flere Maader at hjælpe dem af med den Uvane. Men atter og atter fik jeg Svar efter den gamle Overskrift: *Goddag, Mand!* — *Økseskaft!*

Saa hittede jeg en Dag paa Raad:

„Jeg kan godt forstaa, I gerne vil svare, naar I bliver spurgt. — Naar det saa træffer sig, at I ikke har noget at svare, og dog synes, at Munden skal bruges, saa sig:

Kap Severovostotschnoi!

Saa har I dog den Tilfredsstillelse at have sagt noget, — oven i Købet noget, der tager sig ud, da de fleste slet ikke ved, hvad det er for noget, I siger.“

Kuren viste sig god.

Og jeg har senere anbefalet den til mange — ogsaa mange voksne, der føler en uafviselig Trang til at svare paa Spørgsmaal, de ikke *kan* svare paa, og som endnu ikke har lært at tie stille.

Jeg foreslog engang et andet Svar:

„Naar I ikke ved, hvad I skal svare, saa sig:

Et Stykke Gaasefedtebrød med Rullepølse paa!

— Sig det hurtigt og helst ud i eet som eet langt Ord.“

De lo af fuld Hals, men — de brugte det ikke. Det var aabenbart for langt; og saa var der *for* megen Mening i det. Ja, der kunde endog falde Spørgsmaal, hvor dette Svar ligefrem *kunde ligne et Svar* — Nej, saa er *Kap Severovostotschnoi* langt bedre. Selv om det, navnlig i Krigshistorien, en enkelt Gang kunde passe ind som Objekt i Lærerens Sporgesætning, f. Eks. i: *Hvad erobrede Tyrkerne saa?* — vil det dog som Regel udmærket kunne bruges som et meningsløst Svar paa et Spørgsmaal, der nødvendig *skal* have Svar.

Hvor ikke pædagogisk Alvor kan finde Vej, der kan stundom en grundig Latter føre Sejren hjem.

Til Slutning Spøge til Side. Skal vore Børn lære at *svare* ret, maa de først og fremmest lære at *spørge* — ikke blot i Undervisningstimen, men ogsaa andensteds, hvor der er noget at lære, noget at faa Forstand paa og Syn for, noget at arbejde sig igennem; de skal ogsaa under Arbejdet lære at rette Spørgsmaal *til sig selv*; spørge sig selv, naar de skriver Stil, naar de regner Opgaver: Hvad er det, der nu ligger for; hvad er der forlangt; hvad er Kærnen i denne Opgave? — Saaledes at spørge sig for, at tænke sig om kræver naturligvis Anstrengelse; — det er langt lettere at lære andres Tanker udenad og gøre en andens Tankebevægelse efter. Skolen har her et stort Omraade, hvor den kan gøre sin gode Indflydelse gældende, saa dens Elever, ogsaa naar de engang har sluppet Skolen, kan arbejdende spørge sig frem mod Maalet (jfr. *Henrik Wergeland*, der paa sit Dødsleje sagde til sin Sjæl: „*Spørg dig frem til Paradis!*“)

En Hindring paa Skolens Vej er her Eksaminen. Der ankes med Rette stærkere og stærkere over, at vore Eksaminer mere er Kundskabsprøver og Hukommelsesmaalere end Modenhedsprøver. — Offentlige Eksaminer med Censorer og Karaktergivning og Points, med Eksamensattester og Eksamensfeber, med Blegstot, Nervalidelser og andre Eksamenssygdomme er maaske — indtil videre — en Nødvendighed for vore Synders Skyld, — men **sundt er det ikke**, og nogen naturlig eller ideal Barnetilværelse fremmer det heller ikke.

Naar der her særlig er Tale om at faa Eleverne

til at spørge, saa lyder det med et Suk fra Eksamensskolen: *Der er ikke Tid!* Maaske nok i de lavere Klasser; men Systemet fører med sig, at det overalt, ogsaa blandt de smaa, kan knibe med Tiden. —

I Eksamensskolen er det jo nemlig saa, at *hvad* der skal læres, og *naar* der skal begyndes med de forskellige Fag, kan ikke bestemmes udelukkende med Barnets Tarv for Øje, men maa tit bestemmes, endog ret stærkt, paa tværs af Barnets Tarv, idet der maa tages overvejende Hensyn til, hvilke Kundskaber der kræves ved de afsluttende Eksaminer. Hver Klasse fra de lavere og opefter skal i Reglen paa det nærmeste have gennemgaaet et bestemt Pensum, til Aaret er omme; og det Pensum skal „*kunnes*“ — selvfølgelig! — *Og Karaktererne skal være pæne*; — hvad er ellers det hele til!

Det er da klart nok, at der kun bliver daarlig Tid, og i de højere Klasser ingen Tid, til at „*brede sig*“. Det kan knibe nok med Tid til at fordybe sig i de Emner, der ligger for. Hvad der ligger udenfor Rammen, maa vi paa mange Punkter helt lade ligge. — Tit er der ogsaa mange Elever i en Klasse; de skal helst alle overhøres; og saa skal der „*gennemgaaes*“ nyt; og saa ringer Klokkeren: Timen er ude! — og den var kun saa kort, alt for kort, — omkring 45 Minutter. Der blev ingen Tid for Eleven til at spørge.

Vi skal her ikke fordybe os i de rent *personlige* Vanskeligheder. At de er der, ved vi alle. Talende Mennesker kan have en Nydelse af at høre sig selv tale og vil nødigt afbrydes af Spørgsmaal. — Vi er heller ikke alle kærlige og stilfærdige nok til at give

Barnet Plads og Tid til at komme frem, med hvad det har paa Sinde; vi er ikke alle fintfølende nok til at væрге Barnet mod Kammeraternes — og vor egen — Latter, naar det har spurgt „dumt“, eller naar dets Spørgsmaal ved at vejes paa en Guldvægt viser sig at være gaaet uden om „Sagen“. Der er meget saadant, der nok skal kvæle et Barns Spørgelyst.

Vi ved ogsaa noget om, at *Kundskabsmængden*, en Lærer sidder inde med, — hvor ypperlig og uundværlig den er som *Tjener* overfor Barnet, saa farlig er den som *Herre*. Og der kunde peges paa mere af den Art. Men at modarbejde disse Mangler, det bliver den enkelte Lærers og den samlede Skoles *personlige* Opgave. — Her har det kun været mig om at gøre at rette Opmærksomheden paa en Grundmangel i Systemet, vi alle arbejder under, — det, der trives saa godt under Eksamensvæsenets skærmende Vinger — disse Eksaminere, som Folket har lyst i Kuld og Køn, — mærkeligt nok, da de trods det gode, de muligen fremmer, ganske aabenlyst viser de Farer, de rummer, for vore Børn.

Fr.

Skoleaaret 1899—1900

Skolen har ved disse Meddelelsers Udarbejdelse i Maj 1900 174 Disciple fordelte i 6 Underklasser, 4 Realklasser og 6 studerende Klasser.*)

I Sommeren 1899 indstillede VI. studerende Klassen 2 Disciple sig til **Afgangseksamen for studerende** og bestod begge med *første Karakter*. Desuden indstillede der sig 10 Privatister.

Til **Fjerde Klassen Hovedeksamen** indstillede IV. studerende Klassen 2 Disciple sig og *bestod* begge; desuden indstillede der sig 2 Privatister til Tillægs-eksaminer.

Til **Almindelig Forberedelseseksamen** indstillede IV. Realklassen 5 Disciple sig og bestod alle, den ene med Udmærkelse.

Karakterlisten findes omstaaende.

Nu til Sommer indstiller sig til **Afgangseksamen for studerende** af VI. Klassen Disciple følgende fire: *Georg Zytphen-Adeler*, Søn af Baron Z.-A., Aarhus; *Marius Korsgaard*, Søn af Redaktør K., Ordrup; *Emil*

*) Underklasserne betegnes i det følgende ved almindelige Tal, Realklasserne og de studerende Klasser ved Romertal.

Holstein Rathlou, Søn af fhv. Forpagter H. R., Odder; og *Kirstine Sørensen*, Datter af Proprietær S. ved Slagelse. — De to første er af den sproglig-historiske Retning, de to sidste af den matematisk-naturvidenskabelige. — Til **IV. Klasses Hovedeksamen** indstiller IV. stud. Klasses fire Disciple sig: *Erna Petersen*, Datter af Telegrafbestyrer P., Finland; *Aage Hoffmeyer*, Søn af Dyrlæge H., Ordrup; *Aksel Benzon*, Søn af Pastor B., Hjermind; og *Viggo Marstrand*, Søn af Bagermester, Borgerrepræsentant M., København; den sidste er mat.-naturv., de tre første sprogl.-historiske. — Til **Alm. Forberedelseseksamen** indstiller sig af IV. Realklasses syv Disciple følgende 5: *Franzi Robertson*, Plejemoder: Fru Andrea Hansen, Ordrup; *Svend Olsen*, Søn af Formand O., Ordrup; *Regner Carstensen*, Søn af afd. Gartner C., Bombay; *Theodor Martens*, Søn af Grosserer M., Ordrup; og *Aage Hvid Petersen*, Søn af afd. Fabrikant P., Odense.

Afgangseksamen for studerende 1899

Navn	Dansk Stil		Dansk og Old-nordisk	Historie	Fransk	Engelsk	Latin			Græsk	Natur-lære	Points	Karakter	
	friOpg	b.Opg.					skiftl.	læst	ikke læst					
Povl Frederiksen	g+	mg÷	mg÷	ug÷	g	mg÷	g÷	ug÷	mg÷	mg+	ug÷	90	1.	
Holger Frederiksen	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	tg÷	ug÷	mg+	mg	g+	88 ² / ₃	1.	
							Arithmetik		Geometri		Fysik			
							skr.	mdt.	skr.	mdt.	mek.	kem.		
Carl Bruun	g÷	mg÷	mg÷	mg+	g+	mg÷	g÷	mg	g	ug÷	ug	ug÷	87 ² / ₃	1.
Hans Ludvig Buchholtz	mg÷	g	g	g÷	g	mg+	ug÷	mg	g+	ug÷	g	mg+	81 ¹ / ₃	2.
Christian Fr. E. Bønnelykke	mg	g	ug÷	mg	ug÷	ug÷	ug÷	g	mg+	g+	ug÷	mg÷	96 ¹ / ₃	1.
Ludvig Martin Hansen	mg	mg	mg+	ug	mg	mg	ug	ug	mg+	mg÷	ug	mg+	101 ¹ / ₃	1.
Ernst Vorlund-Kiær	g	g+	g	mg	g	mg	tg÷	tg+	tg+	tg	g+	mg÷	62 ² / ₃	3.
Niels Jacob Nielsen	g+	mg	mg+	ug	mg÷	ug÷	ug	mg	g	ug	ug	ug	100 ¹ / ₃	1.
Rasmus Poulsen Rasmussen	mg÷	mg÷	mg÷	ug÷	g÷	g+	tg+	mg÷	g+	g+	mg+	ug÷	82 ¹ / ₃	2.

Fjerde Klases Hovedeksamen 1899

Navn	Dansk	Fransk	Tysk	Latin	Græsk	Historie	Geografi	Naturhistorie	Aritmetik	Geometri	Naturlære	Points	
												Afsl.	i alt
Carla Andersen	mg	mg+	ug-	mg-	ug-	mg-	mg-	mg+	mg-	mg	—	34 ² / ₃	75 ² / ₃
Carl Lassen	mg-	g-	mg	tg+	g-	mg+	mg-	ug-	tg	g-	—	25 ² / ₃	51 ¹ / ₃

Almindelig Forberedelseeksamen 1899

Navn	Dansk		Engelsk	Tysk	Fransk	Historie	Geografi	Naturhistorie	Geometri	Aritmetik	Regning	Naturlære	Orden	Points
	skrftl.	mdtl.												
Alfred Christian Andersen .	mg+	ug	ug-	ug-	ug-	ug	ug	mg+	ug	ug	ug	ug	ug	124 ² / ₃ *
A. H. Frederik Ferdinandsen	mg	mg	mg	mg	mg	g+	mg+	g+	mg	g+	mg	g	mg+	106 ² / ₃
Knud Vilh. Kromayer Wolff	g+	ug-	mg	mg+	—	mg+	mg	mg	tg+	mg-	mg-	mg+	mg	98 ² / ₃
Emil Vilhelm Vestergaard .	ug-	ug-	mg	mg	—	g	ug-	mg-	mg	g	mg-	ug-	mg	108 ¹ / ₃
Carl Albert Petersen	g+	mg	mg-	mg	g+	g	g+	mg	g-	g-	g-	mg-	mg	92 ² / ₃

*) Udmærkelse

Skolens Lærerkår

Skolebestyrer H. C. Frederiksen: Dansk og Svensk med II., III. og IV.; Svensk med V. og VI., Projektions-tegning med V. og VI. mat.; indleder hver Morgen Skoledagen; holder jævnlig Foredrag for den samlede Skole (bl. a. hver Mandag Morgen) og fortæller i en ugentlig Time Sagaer for Mellemlklasserne.

Skolebestyrer Chr. Branner: Fransk med 6., III., IV., V. og VI.; Engelsk med V. og VI.; Historie med 5., 6., I., V. og VI.; holder i en ugentlig Time litteratur-historiske Foredrag for IV., V. og VI.

Frøken Ida Olsen: Tysk med 4., 5., 6. og II.; Engelsk med II., III. og IV. Realklasse.

Frøken Agnes Hansen: Dansk og Skrivning med 1., Dansk med 3.; Haandarbejde med Skolens Piger.

Løjtnant Holger Nielsen: *Skolens Inspektør.* Gymnastik med alle Overklasserne og 6. Underkl.; Regning med 6. og I.; Skrivning med 5., 6., I., II. og III.; Tegning med 5., 6., I. og II.; leder Skolens Idrætsovelser. Giver privat Undervisning i Dans og Svømning samt i Hugning og Fægtning.

Cand. mag. H. C. Christiansen: Matematik og Fysik med IV., V. og VI.; Fysik med III.

Cand. mag. Arkivassistent Carl Christiansen: Dansk med I., V. og VI.; Oldnordisk med VI.; Historie med III., IV., V. og VI.; Græsk med III.

Fru Mea Christiansen: Dansk med 4., 5. og 6.

Musik- og Syngelærer Jørgensen: Sang gennem hele Skolen fra 2. Underklasse.

Cand. phil. Regner Lefolii: Geografi og Naturhistorie fra 5. til IV. Gymnastik med de fem yngste Klasser.

Cand. phil. Bondesen: Bibelhistorie gennem hele Skolen; Historie med 3. og 4.; deltager i Tilsynet i Skolehjemmet.

Cand. mag. Halfdan Kejser: Latin med samtlige Latinklasser; Oldnordisk med V.

Frøken cand. phil. Karen Vel Jeppe: Regning med 1., 2., 3., 4., II., III. og IV.

Frøken cand. phil. Tora Frederiksen: Matematik med I., II. og III.; Regning med 5.; Fransk med II.

Cand. mag. Ernst Kaper: Græsk med IV., V. og VI.; Tysk med III. og IV.

Cand. theol. Alfred Andersen: Naturhistorie og Geografi med 2., 3. og 4.; Skrivning med 3. og 4.; Historie med II.; deltager sammen med cand. Bondesen i Tilsynet i Skolehjemmet.

Frøken Anna Kønigke: Dansk med 2.; Tysk, Fransk og Engelsk med I.; Skrivning med 2.; Verdenshistorie med 5.; Anskuelsesundervisning med 1. Gymnastik med Skolens Piger.

Cand. theol. Werner har i dette Skoleaar været *Skolens Vikar*; desuden været Medhjælper ved *Engelsk-undervisningen* i de to øverste Klasser.

Som **Klasselærere** har følgende haft det særlige Tilsyn med de enkelte Klasser:

1. Kl. *Frøken Agnes Hansen.*
 2. „ *Frøken Anna Kønigke.*
 3. „ *Cand. theol. Alfred Andersen.*
 4. „ *Cand. phil. Karen Vel Jeppe.*
 5. „ *Inspektør Holger Nielsen.*
 6. „ *Cand. phil. Regner Lefolii.*
 - I. „ *Cand. phil. Bondesen.*
 - II. „ *Cand. phil. Toru Frederiksen.*
 - III. „ *Skolebestyrer Branner.*
 - IV. „ *Cand. mag. Kaper.*
 - V. „ *Cand. mag. Halfdan Kejser.*
 - VI. „ *do.*
-

De forskellige Undervisningsfags ugentlige Timetal

1899—1900	VI. spr. Kl.	VI. mat. Kl.	V. mat. Kl.	IV. spr. Kl.	IV. Realkl.	III. st. Kl.	III. Realkl.	II st. Kl.	II. Realkl.	I. Overkl.	6. Underkl.	5. Underkl.	4. Underkl.	3. Underkl.	2. Underkl.	1. Underkl.
Dansk	2	2	2	3	4	3	3	3	3	3	4	4	5	6	6	8
Litteratur- og Kunsthist.	1	1	1	1	1											
Saga							1	1	1	1	1					
Oldnordisk	2	1	2													
Tysk				3	3	3	3	2	2	2	3	4	4			
Engelsk	2	2	2		4		3		4	4						
Fransk	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	4					
Latin	6			6		6		6								
Græsk	6			5		5										
Bibelhistorie	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Historie	4	2	4	2	3	2	2	2	2	3	3	4	2	3		
Geografi				2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2		
Naturhistorie				2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Naturlære	3	6	6		2		2									
Matematik		6	6	5	5	5	5	4	4	3						
Regning					2		3	2	2	2	3	3	4	4	5	6
Tegning		1	1						1	1	2	2				
Skrivning							1		1	1	2	3	5	5	6	6
Gymnastik	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Sang								2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kvdl. Haandb.								3	3	3	3	3	3	3	3	3
	34	29	32	36	35	36	35	35	35	35	34	32	32	30	27	24

Haandarbejde regnes ikke med i Timetallet. —
Pigerne har haft 3 Timer Gymnastik om Ugen.

Kostskolen

Den Kostskole, der er knyttet til *Ordrup Latin- og Realskole*, tæller for Tiden 25 Børn og unge Mennesker.

Foruden *H. C. Frederiksen* og *Hustru* deltager *Cand. theol. Andersen*, *Erk. cand. phil. Karen Jeppe* og *Erk. cand. phil. Tora Frederiksen*, der alle bor paa Skolen, og *cand. phil. Bondesen* i det hjemlige Tilsyn. De ældste Elever læser Lektier paa egen Haand; de andre forbereder sig under Tilsyn og Vejledning af de to ovennævnte Lærere. Husets øvrige Medlemmer rækker en hjælpende Haand, hvor det gøres behov. — Fritiden bruges mest til Leg og Idræt i fri Luft, naar Vejret tillader det; eller ogsaa tilbringer de unge Fritiden i Gymnastiksalen eller med forskellige hjemlige Sysler og Fornojelser. — Den ene af de to tilsynshavende Lærere sover hos Bornene om Natten.

For Tiden er her som Fosterbørn følgende:

Georg Zytphen-Adeler, Son af Baron Z.-A., Aarhus.
 Aksel Jensen, S. af afd. Kapelmusikus J., København.
 Ernst Düring, S. af Husmægler D., København.
 Regner Carstensen, S. af afd. Gartner C., Bombay.
 Svend Erik Bille Brahe, S. af afd. Baron B. B., Decorah.
 Frits Ove Johannes Hansen, S. af E. Hansen, Hellerup.
 Aage Sachs, S. af Grosserer S., Skive.
 Harald Eickhoff, S. af Fabrikant E., København.
 Aksel Kiær, S. af Tandlæge K., Næstved.
 Ove Gnatt, S. af Grosserer, Blomsterhandler G., Vandløse.
 Robert Lund, S. af Dr. med. L., Frederiksberg.
 Carl Victor Prosch Dantzer, S. af Arkitekt D., København.

- Aksel Ludvig Theodor Cohen }
 Svend Otto Cohen } S. af Veksellerer C.,
 Knud Trygvgiv Cohen } Charlottenlund.
- Carl Winding, S. af afdøde Proprietær W., Storehaabendal, Vendsyssel.
- George Wintermark }
 Roar Wintermark } S. af afd. Møllestensfabrikant
 Ferd. J., København.
- Carl Herman Hansen, S. af afd. Grosserer H., Frederiksberg.
- Aage Tiemroth, S. af Grosserer T., „
- Hans Georg Christensen, S. af Grosserer C., København.
- Kirstine Sørensen, D. af Landmand S., Slagelse.
- Ellen Wagner, D. af Agent W., København.
- Marie Kirstine Friis, D. af Landmand F., Sønderjylland.
- Villy Sofie Gjellerup, D. af Skovrider G., Charlottendal,
 Slagelse.

Skoletiden er for de ældste fra 9—3; for de yngre 9—2; for de yngste 9—1. Alle staar om Vinteren op Kl. 6³/₄, om Sommeren Kl. 6¹/₂. — Kl. 7¹/₄ Morgenmad. — Før Skoletid Bevægelse i fri Luft. — Kl. 10³/₄—11¹⁰ Frokost. — Kl. 3 Middag. — Bevægelse i fri Luft til Kl. 5. — Lektielæsning Kl. 5—7. — Aftensmad Kl. 7¹/₄. — Derefter leger de yngre; de ældre gør sig færdige med deres Lektier. — De mindste gaar i Seng Kl. 8¹/₂—9, de ældste Kl. 10; som Regel ikke senere.

Hver anden Søndag samt Ferierne tilbringer Børnene som Regel i deres Hjem eller hos nærboende Paarørende.

Den aarlige Betaling er indtil II. Klasse (inklusive) 800 Kroner, III. og IV. 900 Kr., V. og VI. 1000 Kr., heri indbefattet Skolepenge, men ikke Vask. Der betales fjerdingaarlig forud. Udmeldelse sker med et FjerdingaarsVarsel. Skoleaaret deles i følgende Kvartaler:

1. Kv.: August-Septbr.-Oktbr.
2. „ Novbr.-Decbr.-Jan.
3. „ Febr.-Marts-April
4. „ Maj-Juni-Juli.

Disciplene medbringer ved deres Optagelse i Skolehjemmet: Seng med Tilbehør, derunder indbefattet Tæppe til at brede over Sengen om Dagen, samt en Sengeforligger; endvidere Komode eller et lille Skab, Stol, Børstetøj, Børsteforklæde, Vandfad, Toiletsager, samt Spiseske, Teske og Gaffel. Hvert Stykke Tøj og hver Genstand, der medbringes af Fosterbørnene, maa være forsynet med et tydeligt og varigt Navnemærke. — Endelig medbringes ved Optagelsen Lægeattest.

Almindelige Bestemmelser og Ordensregler

Ethvert Barn, der optages som *skolesøgende* Discipel, medbringer Attest fra den Skole, det forlader, samt Vaccinationsattest.

Skolen betragter det som givet, at den, naar der i en Familie, som har skolesøgende Børn, udbryder en smitsom Sygdom, straks faar Meddelelse herom.

Er Sygdommen Skarlagensfeber, Difteritis eller en anden farligere Sygdom, er det nødvendigt, at alle Disciple fra Hjem, hvor der er en saadan Sygdom, ikke søger Skolen, før al Fare for Smitte er forbi.

Derimod vil det under en af de sædvanlige godartede Mæslinge- eller Kighosteepidemier eller andre mindre farlige smitsomme Sygdomme i Reglen ikke være nødvendigt at formene Disciple fra saadanne Hjem, hvor disse Sygdomme findes, Adgang til Skolen.

Hvor ikke Sygdom eller nogen anden paatrængende Grund gør det nødvendigt at forsømme Undervisningen, kan Skolen som Regel ikke give Tilladelse til, at nogen Discipel udebliver; dette gælder ogsaa overfor Forlængelse af Ferierne. Enhver Discipel, der ønskes fri for at være nede paa Legepladsen i Frikvartererne, maa være forsynet med et skriftligt Ønske derom fra Hjemmet.

Det tillades som Regel ikke Eleverne at bruge Fritiden til Læsning eller andet Skolearbejde.

Bøger, Overtøj, Sko o. s. v. maa være tydelig mærkede, og Overtøjet maa være forsynet med solide Stropper.

Da Elevernes Skolemad ikke maa have i Klassen, maa Madkassen være forsynet med en Rem eller Snor, saa at den kan anbringes paa Knagerækken i Skolegangen, hvis Eleven ikke har Tornyster eller Pose.

Betalingsvilkaar

For skolesøgende Disciple betales om Maaneden:

1. Underklasse 6 Kr.
2. — 8 Kr.

Af Dimittenderne betales af de skolesøgende Disciple til Skoleaarets Slutning, det er til Juli Maanedes Udgang, af Fosterbørnene til det begyndte Kvartals Udgang.

Badning samt Undervisning i Musik, Dans og Svømning betales særskilt.

Skriftlige Vidnesbyrd om Disciplene

Ved Slutningen af hver Uge giver hver Lærer en kort Meddelelse om sine Elevers Standpunkt i den forløbne Uge.

Disse Meddelelser samles af Klasselæreren og indføres af samme med Navns Underskrift i Elevernes dertil indrettede Meddelelsesbog, der bringes hjem hver Mandag, efter at først en af Bestyrerne har gennemgaaet Bedømmelsen med hver Elev. — Underskrevet af en af Elevernes Forældre bringes den den følgende Dag med paa Skolen.

Desuden faar Eleverne udførlige Meddelelser hjem fem Gange om Aaret, nemlig:

1. Gang sidst i Oktober.
2. — ved Juletid.
3. — først i Marts.
4. — — Maj.
5. — ved Eksamen.

Hver Lærer skriver sit Vidnesbyrd ind, og det affattes saa udførligt, at Hjemmet kan faa et saa fyldigt Billede som muligt af Barnet, som det har stillet sig de sidste to Maaneder.

Forinden disse Vidnesbyrd udfærdiges og vedtages i deres endelige Skikkelse, gennemgaas og drøftes de for hver enkelt Discipels Vedkommende paa Lærermøderne, hvor samtlige Lærere er til Stede.

Skulde der ellers være noget at meddele Hjemmet, sker det mundtlig eller gennem Brev.

Daglige Karakterer gives ikke. En udførlig Redegørelse for Skolens Stilling til Karaktergivningens findes i dens „Meddelelser“ for 1897—98.

Skolearbejdet i de forskellige Fag 1899—1900

Af de efterfølgende Meddelelser vil det kunne ses, hvorledes Fagene og Arbejdet er fordelt hele Skolen igennem, og der er saaledes givet en Maalestok for, hvad der kræves i hver Klasse ved nye Elevers Optagelse.

Men Skolen maa dog bede bemærket: at for de fleste Fags Vedkommende, ikke mindst i de lavere Klasser, vil en Elevs **Modenhed** ikke kunne bedømmes alene ud fra Fagene's Antal eller ud fra Omfanget af det, der er læst i hvert af dem; men det er af allerstørste Betydning, ad hvilken Vej Undervisningens ydre Resultater er naaet.

Skolens aarlige „Meddelelser“ indeholder jævnlig Oplysninger i saa Henseende.

Dansk

I kgl. Skuespiller Peter Jerndorffs Bog om Oplæsning hævdes med stor Styrke, at det gælder om, at Læsningen omsættes til Tale, til levende Tale i et levende Talesprog. Forf. skriver endvidere: — „hvad Sproget angaar, saa benytter de fleste Mennesker egentlig to forskellige, et til Talen, og et andet til Oplæsning. Men skal Læsningen blive til levende Tale, saa er det indlysende, at saa maa ogsaa Talesproget bruges dertil. Vor Tale har man imidlertid ikke taget sig meget af. Derfor er den ofte saa daarlig og jasket, og i vor Læseundervisning har man taget for meget Hensyn til Skriftsproget. I Stedet for at gøre Talesproget til Rettesnor og Norm, har man sat det døde Hjælpemiddel, Skriftsproget, i Højsædet og bibragt os den Overtro paa dette, at jo nærmere vi kom det i Oplæsningen, desto bedre og renere blev vort Sprog. Men ved at fjærne sig fra den levende Kilde blev dette Sprog stift og dødt, pyntet og søgt —“.

Skolen kan ikke aftrykke disse Ord uden dermed at give til Kende, at den føler sig bunden til dem og efter Evne stræber at undervise efter dem.

1. *Underklasse.* Den yngste Afdeling har læst henimod 80 Sider i H. C. Frederiksen's Læsebog. Den ældste Afdeling har læst hele Bogen. Næsten alle Digtene er lært udenad, og de Digte, der er Melodi til, har Klassen sunget. Indholdet af det læste er stadig gjort til Genstand for Samtale og lempelig Genfortælling. Begge Afdelinger har daglig Afskrivning paa Tavle, ældste Afdeling skriver desuden med Blyant i Stilebog.

I Tilknytning til Danskundervisningen har Klassen i en Del Timer haft Anskuelsesundervisning.

2. *Underklasse* har læst Schneekloth's Læsebog for det 2det Skoleaar. De fleste af Bogens Digte er lært udenad tilligemed andre, som er indøvet i Kor, Digte med Melodi til er sunget. Samtale og Genfortælling. Daglig Afskrivning med Blæk i Stilebog afvekslende med Skønskrivning.

3. *Underklasse* har læst Agerskov's Læsebog Nr. 1. De fleste af Digtene er lært udenad. Der er gennemgaaende bleven skrevet een Diktatstil om Ugen. Indholdet af det læste er gjort til Genstand for Samtale og Genfortælling, der dog særlig har været knyttet til det historiske Stof.

4. *Underklasse* har brugt Pio og Wimmers Læsebog for de lavere Klasser. Nogle af Digtene er lært udenad. Een Diktatstil om Ugen, som hver Gang formes af Læreren og bruges til at analysere efter. I denne Klasse begynder Undervisningen i Sproglære. Eleverne har lært at bruge Skilletegn og at kende en simpel Sætning, Navneord, Udsagnsord, Stedord og kender noget til Udsagnsordenes Bøjning.

5. *Underklasse* har brugt Pio og Wimmers Læsebog for de lavere Klasser. Nogle af Digtene er lært udenad. Een Stil om Ugen, afvekslende Genfortællings- og Diktatstile, som hver Gang formes af Læreren i Tilslutning til Undervisningen i Sproglæren og bruges til at analysere efter. I Sproglæren er lært Udsagnsordenes Bøjning, Stedord, Til-lægsord, Biord og Brugen af Skilletegn i lidt mere udviklede Sætninger.

6. *Underklasse* har brugt Pio og Wimmers Læsebog for Mellemklasserne og har lært en Del af Digtene udenad. Der er vekslet med Genfortællings- og Diktatstile. Een Stil om Ugen. Diktatstilene bruges til at analysere efter. I Sproglæren er alle Ordklasserne lært; Lideformen af Udsagnsordene, handle- og lideformede Sætninger og indskudte Sætninger er der særlig dvælet ved.

I. Klasse. Til Oplæsning er brugt Pio og Wimmers Læsebog for Mellemklasserne, hvoraf enkelte Digte er lært udenad. Sproglæren er indøvet mundtlig og gennem Diktatstile og har hovedsagelig omfattet Sætningsleddene og Ordklasserne. Af særlige Emner er behandlet: ligge, lægge; kunne, kunde; vandt, vant, vende, vænne, vendte, vente; hvis, vis, viis, vidst, vist, Whist og lignende; samt Forskellen mellem Biordet og Bindeordet *da*.

Foruden Diktatstile er der skrevet Genfortællingsstile, hvortil Stoffet har været taget fra *H. H. Lefoliis Fortællinger og Sagaer*. En Genfortællingsstil om Ugen og mindst een Diktatstil hver fjortende Dag.

II. Klasse. Til Indøvelse i Oplæsning er brugt

Agerskovs Læsebog Nr. 6. Desuden er der læst Partier af *Gøngehørdingen* samt af *Carit Etlars Krigsbilleder*. — Flere af *Fänrik Ståls sägner* er læst paa Svensk samt i Oversættelse *Graven i Perrho*.

I Sproglæren har vi bevæget os lempeligt over det hele Omraade.

Foruden Diktatstilene er der skrevet Genfortællingsstile samt frie Stilopgaver.

Der er i Reglen skrevet een Stil ugentlig.

III. Klasse har læst: *Moderen i Mulde* og *Stig Hvide* i Tilslutning til *Svend Dyrings Hus*, *Aladdin*, *Aksel og Valborg*, et Stykke af *Labyrinten*, flere af *Fänrik Ståls sägner* samt i Oversættelse *Graven i Perrho*. Desuden er af Svensk læst *Brölloppet på Ulfåsa*.

Undervisning i Sproglære over hele det almindelige Omraade. Der benyttes ingen Lærebog.

Af Stile er der som Regel skrevet een om Ugen, af samme Art som de, der gives til IV. Klasses Eksamen, men lidt lettere.

Som sædvanlig har der været skrevet enkelte Diktatstile til Indøvelse i Analyse af særlig vanskelig Sætningsbygning.

Kravet til *Oplæsningen* i denne og den følgende Klasse gaar ikke blot ud paa, at Disciplene skal kunne læse rigtigt, flydende og forstandigt, men der stilles ogsaa et lempeligt Krav til *Foredraget* under Oplæsningen, og Stemmen øves i at bøje sig efter Læsestoffets vekslende Stemninger og Farver.

IV. Klasse har læst og giver op til Eksamen: *Gunlög Örmstunges Saga*.

*Af Folkeviserne: Aage og Else, Moderen i Mulde
og Stig Hvide.*

Holberg: Jeppe paa Bjerget.

Den politiske Kandestøber.

Oehlenslæger: Palnatoke.

Hauch: Af En polsk Familie.

J. L. Heiberg: Nej.

Hertz: Svend Dyrings Hus.

Ploug: Et Kys.

Griffenfeld.

Hostrup: Soldaterløjer.

Chr. Richardt: Ved Tanganica Søen.

Molbech: Ambrosius.

Drachmann: Alene paa Dækket.

Bjørnson: Bergliot.

Ibsen: Kongsemnerne.

Munch: Fangen paa Munkholm.

Shakspere: Macbeth.

Klassen har desuden stiftet Bekendtskab med *Sakse* og *Snorre*.

Sproglæren er indøvet i det befalede Omfang (uden Bog).

Af *Stile* er der skrevet een hver eller hveranden Uge; flere af dem har været knyttet til Emner, Undervisningen i Klassen eller Foredrag for Eleverne har ført frem. Enkelte *Stile* har været Versioner og Øvelse i at skrive en matematisk Opgave i godt Sprog. Af Emnerne mærkes; *Indtryk fra Rennes*. — *Om Molière*.

— *Absalon*. — *Olaf d. Hellige*. — *St. Helena*. — *Forskellen paa danske og russiske Undersaatters Kaar*. — *Paa de store Have gaar de store Bølger*. — *Trællevæsenet*. — *Begivenheder, der knytter sig til bekendte Steder i Jødeland*. — *Steder i Indland og Udland, der knytter sig til Christjern II.s Historie*. — *Sagatiden og Nutiden*.

Med Hensyn til Oplæsningen henvises til, hvad der er anført under III. Klasse.

Der meddeles i IV. Klasse i temmelig stor Udstrækning Oplysning om enkelte Forfattere, ligesom der kastes Lys over adskillige dels æstetiske, dels almenmenneskelige Spørgsmaal.

V. Klasse har som Underlag for Undervisningen i Litteraturhistorie brugt Rønnings Grundrids af den danske Litteraturhistorie. I Oldnordisk har Klassen læst Wimmers Læsebog Side 1—36, 53—55, 61—63, 114—118. Der er skrevet to Stile om Maanednen.

VI. Klasse har som Grundlag for Undervisningen i Litteraturhistorie brugt Rønnings Grundrids. Mere indgaaende er Tidsrummet 1825—50 behandlet. Disciplene har gennem Oplæsning og ved Læsning hjemme med paafølgende Samtale om det læste stiftet Bekendtskab med vore Hovedforfattere. I Oldnordisk er læst Wimmers Læsebog Side 41—53, 55—60, 63—107 (Versene i Gunløgs Saga ikke medtagne). Til Eksamen opgives Side 45—53, 55—60, 63—107. Hovedtrækkene af det danske Sprogs Udvikling er gennemgaaet ved Foredrag. Der er skrevet to Stile om Maanednen, dels tidligere Eksamenstile, dels følgende: *Kunstens Betydning i Livet*. — *Hvorvidt er Klædedragten et Udtryk for*

det enkelte Menneskes og det enkelte Folks Ejendommelighed? — Bismarcks Indflydelse paa Tysklands og Europas almindelige Udvikling. — Barnet er Mandens Fader. — Kristendommen og Romerstaten. — Hvilke Farer opstaar der for et Folks Udvikling, naar dets Nationalitet undertrykkes? — At samle. — Pietismen og Rationalismen i deres Brydning i den danske Litteratur. — Hvorfor rejser vi Mindesmærker, og naar bør vi rejse dem?

Bibelhistorie

2. *Underklasse:* Uden Lærebog er gennemgaaet, fortalt og genfortalt Historier om Personer og Begivenheder i den gamle Pagt, saaledes at der kun er dvælet ved det, der egner sig for Smaabørn. Bibelske Billeder er blevet benyttet ved Undervisningen.

3. *Underklasse:* Uden Benyttelse af Lærebog er der givet Børnene Fortællinger af det nye Testamente indtil Pauli Missionsrejser. — Lempelig Genfortælling. — Der synges i Reglen hver Time, og enkelte Børnesange har Eleverne lært i Timerne. Bibelske Billeder er blevet benyttet.

4. *Underklasse:* Den gamle Pagt til Israels Riges Undergang er læst efter Martensen og Paullis Bibelhistorie; — der er stadig sunget Salmer, og enkelte Børnesange har Eleverne lært i Timerne.

5. *Underklasse:* Den nye Pagt er læst efter samme Bog. Enkelte Salmer er lært i Timerne.

6. *Underklasse:* Den gamle Pagt er læst efter samme Bog, idet der stadig er fortalt til, særlig saadanne Træk og Begivenheder, der har kunnet belyse de bibelhistoriske Personligheder, ligesom i det hele taget Stoffet

er gennemgaaet med det for Øje: at gøre de fremragende Mænd og Kvinder blandt Jødefolket saa levende som muligt for Børnene. Palæstinas Geografi er i store Træk gennemgaaet.

I. Klasse: Evangelierne og Apostlenes Gerninger er gennemgaaet efter samme Bog. Samtidig er den hellige Historie saa meget som muligt stædfæstet og tidfæstet for derigennem at klargøre for Eleverne, at vi har med virkelige Begivenheder at gøre. Det nye Testamente er blevet benyttet, og der er arbejdet paa at gøre Børnene nogenlunde bekendte med det.

II. Klasse: Efter det nye Testamente er gennemgaaet Lukas Evangelium. De forskellige Begivenheder har meget ofte givet Anledning til længere Samtaler med Eleverne.

III. Klasse: Apostlenes Gerninger, særlig Talerne, er blevet gennemgaaet efter det nye Testamente og har ofte givet Anledning til længere Samtaler. Derefter er Menighedens Historie i store Træk fremstillet for Eleverne indtil Konstantin den Stores Død. De bekendteste Kirkefædre i denne Periode er der særlig dvælet ved.

I de ældre Klasser er der, naar Anledning gaves, talt med Eleverne om Kirkens Arbejde i vore Dage, baade hjemme og paa Missionsmarken.

Historie

3. Underklasse: Mundtlig Undervisning uden Benyttelse af Bog; Børnene har hver Time genfortalt, hvad de horte i den foregaaende Time. Saaledes er gennemgaaet: Den nordiske Gudelære, en Del Helte-

sagn, Fortællinger fra Sakse og endelig Danmarks Historie fra Oldtiden indtil Enevælden. — Alt er gennemgaaet temmelig udførligt, men i Tilknytning til Johan Ottosens Fædrelandshistorie, saaledes at denne Bog ikke vil være Børnene helt fremmed til næste Aar. — Formaålet har nærmest været at give Børnene Interesse for Faget og lære dem at fortælle med deres egne Ord. Sangbøgerne er blevet benyttet meget; der er sunget baade historiske Sange og andre Fædrelandssange.

4. *Underklasse*: Efter Johan Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie er læst forfra til Enevælden; idet der stadig er fortalt meget til om saadanne Begivenheder og Personer, der særlig egner sig til at vække Børns Interesse.

5. *Underklasse*: Efter Johan Ottosen: Børnenes Verdenshistorie er gennemgaaet Oldtidens og Middelalderens Historie, idet der paa flere Punkter er fortalt en Del til, hvilket dog ikke saa meget har været nye Enkeltheder som en udførligere Udvikling af det, der fandtes i Bogen. — Efter Johan Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie er læst fra Enevælden og Bogen ud, hvorpaa hele Bogen er repeteret. Adskillige Partier er behandlet udførligere, historiske Digte er læst højt, og paa alle Punkter er der lagt Vægt paa, at Børnene forstaar og forbinder en Tanke med det, de læser og hører.

6. *Underklasse*: Efter Johan Ottosen: Børnenes Verdenshistorie er lært den nyere og den nyeste Tid, og Fædrelandshistorien er repeteret efter Ottosens Bog.

I. *Klasse*: Efter Ottosen og Schmidts Lærebog

for Realskoler I. er læst Oldtidens og et Stykke af Middelalderens Historie. Fædrelandshistorien er repeteret efter Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie.

II. Klasse: Efter Blochs Lærebog II. er læst fra Reformationen og Bogen ud med Forbigaaelse af Nordens Historie.

III. Klasse: Nordens Historie efter Blochs Lærebog I.—II.

IV. Realklasse: Nordens Historien og Verdenshistorien efter Blochs Lærebog I.—II.

IV. stud. Klasse: Verdenshistorien efter Blochs Lærebog I.—II. Til Proven opgives Middelalderen, den nyere og nyeste Tid.

V. stud. Klasse: Middelalderen og den nyere Tid efter Blochs Lærebog I.—II. Den nyeste Tid efter Blochs større Lærebog og Nordens Historie efter Johan Ottosens Lærebog.

VI. stud. Klasse: Oldtiden efter Ræder, Middelalderen og den nyere Tid efter Blochs Lærebog for Realskoler, den nyeste Tid efter Blochs større Lærebog, og Nordens Historie efter Johan Ottosens Lærebog. Enkelte Perioder, særlig Renaissancen, er udførligere behandlet i Foredrag.

Tysk

4. Underklasse: Tysk Elementarbog af Nissen Side 1—70. Grammatik mundtlig.

5. Underklasse: Tysk Elementarbog af Nissen fra Side 70 Bogen ud. Vers udenad efter samme Bog. Kapers Skema til Formlæren.

6. Underklasse: Tysk Læsebog for Mellem-

klasserne af Kaper, Side 1—67. Vers udenad efter samme Bog. Kapers Skema.

I. Klasse: Tysk Læsebog for Mellemlklasserne af Kaper, Side 61—112. Kapers Formlære.

II. Klasse: Tysk Læsebog for Mellemlklasserne af Kaper, Side 112—181. Vers efter samme Bog. Kapers Sproglære.

III. Klasse: 70 Sider af Kaper og Simonsens Læsebog for de højere Klasser. Hele Formlæren efter Kapers Sproglære. Omtrent 20 Stykker i Kapers Stiløvelser for Mellemlklasserne er mundtlig gennemgaaet. Tillige er nogle af de sammenhængende Stykker gennemgaaet og genfortalt paa Tysk.

IV. Klasse: Har læst, dels kursorisk, dels statarisk, Prosaen i Kapers Læsebog for Mellemlklasserne, med Forbigaaelse af ganske enkelte Stykker, og Kaper og Simonsens Læsebog for de højere Klasser: Side 1—36, 69—78, 172—188, 195—208, 215—218, 282—285, 334—338, 341—365. Heraf opgiver IV. Realklasse af sidstnævnte Bog: Side 1—36, 69—78, 172—188, 282—285, 334—338. Poesien i Kapers Læsebog for Mellemlklasserne, ogsaa Brudstykker af Wilh. Tell. Endvidere følgende, som opgives af IV. Realklasse: Goethe: Fischer, Sänger, Erlkönig, Mignon, Heidenröslein, Wandrers Nachtlied, Zauberlehrling. Schiller: Handschuh. Chamisso: Schloss Boncourt, Löwenbraut. Uhland: König Karls Meerfahrt, Sängers Fluch, Der blinde König, Schenk von Limburg, Glück von Edenhall. Heine: Grenadiere, Lorelei, Asyl, Rheinfahrt, Liedesgruss, Indifferenz, Eine alte Geschichte, Fischermädchen, Der arme Dichter, Der brave Mann.

Kapers Sproglære.

Fransk

6. *Underklasse*: Efter Th. Goldschmidts og Jul. Schiøtts franske Billed-Elementarbog med tilhørende Vægtavler er gennemgaaet Side 1—51, og den i disse Stykker indholdte Grammatik er indøvet, dels mundtlig, dels skriftlig gennem smaa Stile, hvortil de i Bogen indeholdte „exercises“ er benyttet.

I. Klasse: Samme Bog Side 51—105.

II. Klasse: Samme Bog Side 100—120 og Cohen og Kapers franske Læsestykker for Mellemklasserne Side 1-64 (undt. 19-25). Oluf Nielsens Grammatik.

III. Klasse: Ovennævnte Læsestykker Side 64—115, 121—133. Jungs Grammatik: Formlæren og nogle Regler af Syntaksen.

IV. Klasse: Noveller af Mérimée udg. af Baruël og Michelsen, Side 31—87. Repeteret og opgiver til Eksamen Mérimée Side 1—49, Cohen og Kapers Læsebog, Side 83—115, 121—133. 164—172. Formlæren og det vigtigste af Syntaksen efter Jungs Grammatik.

V. Klasse: Statarisk: Noveller og Fortællinger af nyere franske Forfattere, udgivne af Jung Side 1—30, 158—188. Nyrop: Lectures françaises II., Side 25—54, 110—141. Victor Hugo: Hernani. Kursorisk: Ovennævnte Bog af Jung, Side 113—134, 143—158. Thiers: Napoléon à Sainte-Hélène, Side 1—100. Michelsens Stiløvelser. Oluf Nielsens Grammatik.

VI. Klasse: Som V. stud. Klasse. — Baruëls Eksamensstile. Jungs Grammatik med en Del

Tilføjelser. Formlæren efter Oluf Nielsens Grammatik.

Engelsk

I. Klasse: Listovs Ledetraad I. og II. Afdeling. Grammatik mundtlig.

II. Realklasse: Listovs engelske Læsestykker og Stiløvelser I., sidste Halvdel af Bogen. Nissens engelske Læsebog for Realskolens øverste Klasser Side 1—130. Rosings Grammatik.

III. Realklasse: Nissens Læsebog Side 154 Bogen ud. Rosings Grammatik. Hansen og Magnussens Versioner. 1 Version om Ugen.

IV. Realklasse: Nissens Læsebog. Opgiver til Eksamen Side 128—254. Poesi S. 254—279. Kursorisk: Marryat: The children of the new Forest. Rosings Grammatik. Hansen og Magnussens Versioner.

VI. Klasse: Listovs Udvalg af engelske Forfattere I. Side 37—81. — O. Jespersens Grammatik. Opgiver til Eksamen Hansen og Magnussens I. Side 1—31, 42—66. Listovs Udvalg I. Side 1—81.

Latin

II. stud. Klasse: Læst og repeteret Hauchs Læsebog I. Afdeling. Efter Nytaar en Del Smaastile paa Skolen.

III. stud. Klasse: Cæsar: De bello Gallico I. Formlæren efter Linderstrøm-Langs Grammatik. Syntaks mundtlig. Een Stil om Ugen efter Iversens Stiløvelser.

IV. stud. Klasse: Cæsar: De bello Gallico I.—II. Bog. Cicero: Pro S. Roscio. Ovids Metamorphoser i Levys Udvalg 1—6. Linderstrøm-Langs Formlære og Syntaks. Een Stil om Ugen efter Iversens Stiløvelser og Rasmussens Eksamenstile. Repeteret det til Eksamen opgivne Pensum: Cæsar: D. b. G. I., 1—30. II. 17—35. Cicero: Pro S. Roscio 1—30. Ovid: 1, 2, 4, 6.

VI. Klasse: Cicero: Pro Archia poeta; De Divinatione I. 24—46, II. 11—40. Sallust: Catilina. Seneca: De providentia. Horats: Breve I. 1—3, 6—7, 11, 13—18, 20, II. 2. Terents: Phormio. Rafns Litteraturhistorie og Thomsens Antikviteter med enkelte Forbigaaelser. Een Version om Ugen efter Henrichsens og Thoresens Samlinger. Ekstemporal-læsning efter Cæsar: De bello Gallico VII, Cicero: Pro Milone, Livius XXIII.

Repeteret det til Eksamen opgivne Pensum: Cicero: Pro lege Manilia; Pro Ligario; De Divinatione II., 11—40. Livius XXII. 1—14. Sallust: Catilina 18—61. Horats: Oder I. 1—2, 4—12, 14—15, 18, 20—24, 26—27, 29—31, 33—34, 36, 38, II. 1—2, 4, 6—16, 20, III. 8, 9, 13, 18, 26, 30, IV. 13; Breve I. 1—3, 6—7, 11, 13—18, 20. Terents: Phormio. Madvigs Carmina selecta: Catul 1—9, 11—12, Tibul 1—2, Properts 2, 7, 11, Ovid 2—5, 7—9, Martial 1—20.

Græsk

III. stud. Klasse: Efter Hudes græske Elementarbog er læst de forberedende Øvelser og de 10 første

Sider af Xenophons Anabasis. Berg og Hudes græske Formlære.

IV. stud. Klasse: Xenophons Anabasis efter Hudes Elementarbog Side 1—36 (undtagen Side 31, § 22 og Side 45—47). Homers Iliade I., undtagen Vers 432—87. Formlæren efter Weilbachs Grammatik, dog temmelig frit, delvis historisk behandlet.

VI. Klasse: Prosa: Herodot VII. Bog, Kap 201—238. VIII. Bog (undtagen Kap. 105—106). IX. Bog Kap. 58—79 (undtagen 73 og 76). Plato: Apologien og Kriton. Xenophon: Apomnemoneumata I. Bog Kap. I. undtagen § 14 og 15; Kap. II. undtagen § 4, 29, 30, 31, 52, 53, 54, 62, 63, 64; Kap. III. indtil § 8; Kap. VI. undtagen § 11—14. II. Bog: Kap. I. undtagen § 4—7, 14—16; Kap. II. undtagen § 4; Kap. IV.; Kap. VII; Kap. VIII.; Kap. IX. og Kap. X.

Poesi: Homer: Odysseen: VI., VII., VIII. og IX. (Vers 1—104). Iliaden: I., VII., XVI., XXII.

Weilbachs Formlære. Hudes Syntaks. Sechers Litteraturhistorie. Christensens Statsantikviteter. Sechers Mytologi. Endvidere er gennemgaaet den græske Kunsts Historie med Springer: Handbuch der Kunstgeschichte som Grundlag og med Jævnføring med Sechers Kunst-historie.

Matematik

I. Klasse: Uden Benyttelse af Bog er gennemgaaet de 4 Regningsarter og løst en Mængde Opgaver svarende til Stoffet.

II. Klasse: Proportioner, Potens og Ligninger af

1ste Grad med flere ubekendte efter Jul. Petersens Aritmetik I. Jul. Petersens Geometri § 1—§ 64. — Gennemsnitlig 3 Hjemmeopgaver om Ugen.

III. Klasse: Decimalbrøk, Rod og 2den Grads Ligninger efter Jul. Petersens Aritmetik og Algebra I. og II. Jul. Petersens Geometri fra 2det Kapitel til Cirkelperiferiens Deling.

IV. Klasse: Jul. Petersens Aritmetik II. Logaritmer, Rentesregning. Jul. Petersens Geometri fra § 97 Bogen ud. Repeteret hele det lovbevalde Eksamenspensum.

V. mat.-naturv. Klasse: Jul. Petersens Stereometri og analytiske Geometri, Jul. Petersens Trigonometri. — I Projektionstegning er Klassen naaet saa vidt, at den ved Aarets Slutning har kunnet løse en Del af tidligere Aars Eksamensopgaver.

VI. mat.-naturv. Klasse: Jul. Petersens analytiske Geometri. Jul. Petersens Stereometri. Repeteret hele det lovbevalde Pensum.

Naturlære

III. Klasse: Efter Ellingers Lærebog i Fysik er lært Elektricitet og Magnetisme samt Vædskers og Luftarters Ligevægt.

IV. Klasse: Varmelæren og Læren om faste Legemers Ligevægt og Bevægelse efter Ellingers Fysik. Det hele Eksamenspensum repeteret.

V. sproglig-hist. Klasse: Samme Pensum som III. Klasse.

V. mat.-naturv. Klasse: Varmelære og Elektricitet

efter Baumwaters Fysik. Jul. Petersen og Forchammers Astronomi. Ellingers Optik.

VI. sproglig-hist. Klasse: Samme Pensum i Fysik som IV. Kl. — Astronomien efter Jul. Petersen og Forchammers Lærebog.

VI. mat.-naturv. Klasse: Nyt som V. mat. Repeteret det lovbefalede Eksamenspensum.

Regning

1. *Underklasse* har lært at addere 1- og 2-cifrede Tal indtil 200. Desuden har de haft en Mængde Opgaver, der tjener til at lære dem at tænke. Som Eksempler anføres: Naar en Rude koster 35 Øre, hvad koster da 3 Ruder; naar du har 1 Krone og giver 35 Øre ud, hvormeget har du saa tilbage; naar en Alen deles i 24 Tommer, hvor mange Tommer er der saa i $\frac{1}{2}$ Alen osv.

Disse Opgaver fortsættes igennem Klasserne, men bliver naturligvis sværere efterhaanden.

2. *Underklasse* har lært at subtrahere i Hovedet 2-cifrede Tal. Paa Tavle har de adderet og subtraheret indtil 4-cifrede Tal. Subtraktionstabellen er indøvet.

3. *Underklasse:* Multiplikation som Hoved- og Tavle-regning med benævnte og ubenævnte Tal. Multiplikationstabellen er indøvet.

4. *Underklasse:* Division som Hoved- og Tavle-regning med benævnte og ubenævnte Tal. Divisions-tabellen er indøvet.

5. *Underklasse:* Alle 4 Regningsarter med benævnte og ubenævnte Tal, baade skriftlig og som Hovedregning. Begyndt paa Brøk.

6. *Underklasse:* Brøkers Addition og Subtraktion samt lettere Opgaver i Multiplikation og Division.

I. *Klasse:* Alle 4 Regningsarter med Brøk. Regulatedetri i hele Tal og Brøk og enkelte blandede Opgaver efter Bokkenheusers Regnebog for Mellemlklasserne.

II. *Klasse:* Opgaver efter Bokkenheusers Regnebog for Mellemlklasserne.

III. *Realklasse:* Bokkenheusers Regnebog for de højere Klasser, blandede Opgaver.

IV. *Realklasse:* Har regnet Opgaver indenfor det Omraade, der er foreskrevet til alm. Forberedelseseksamen.

Naturhistorie

2. *Underklasse:* I Timerne har vi set paa Dyr og Billeder af Dyr. Vi har talt om Lighed og Forskel mellem Dyrene, om Legemets forskellige Redskaber og deres Brug, om det iøjnefaldende og ejendommelige for de enkelte Dyr, deres Bygning, Øjne, Øren, Tæer, Kløer, Hale og Beklædning. Men ved Siden deraf har vi ikke glemmt at sætte Børnenes Fantasi i Bevægelse; mange smaa Børnehistorier om Dyr er blevet fortalt, dels for at lære Børnene, hvad Nytte og Skade Dyrene gør, dels for at give dem lidt Kendskab til deres Natur og Liv.

Vi har nærmest holdt os til Pattedyrene, men ogsaa beskæftiget os med enkelte Fugle og Krybdyr, for at Børnene kunde faa et begyndende Overblik og en begyndende Forstaaelse af Dyreverdenen.

Der er selvfølgelig hverken Tale om Lærebog, Lektier eller Overhøring. Undervisningen bevæger sig

indenfor meget frie Former, og kun ganske lempelig ledes Børnene til at udtale sig om de foreliggende Emner.

3. *Underklasse* har fortsat i samme Spor som 2den Underklasse, blot har vi særlig holdt os til Fuglene og Krybdyrene. Børnene har mere og mere faaet Øvelse i at bruge deres Øjne og Forstand gennem Beskrivelse af Dyr fra Skolens Samling og af Billeder. Der er lagt Vægt paa at lære dem at drage Slutninger af det, de umiddelbart kan se paa og iagttage hos Dyrene, saaledes at de derved kommer til at lægge Mærke til Naturens Hensigtsmæssighed.

Der kræves i denne Klasse, at det, der er talt om, skal fæstne sig til *Kundskaber*, saa Overhøring kan finde Sted.

Heller ikke i denne Klasse bruges Bog.

4. *Underklasse*: Pattedyr og Fugle med nogle Forbigaaelser efter Sahlertz Naturhistorie for Begyndere.

5. *Underklasse*: Koldblodede Hvirveldyr, Leddyr, Bløddyr og Straaledyr efter samme Bog.

6. *Underklasse*: Efter samme Bog har Klassen lært de varmlodede Hvirveldyr og deres Fysiologi.

I. *Klasse*: Hvirveldyrene efter Lütkens Lærebog Nr. 2.

II. *Klasse*: Efter samme Bog: Varmblodede Hvirveldyr, deres Bygning og Fysiologi. V. A. Poulsens Botanik, den almindelige Del.

III. *Klasse*: Lütken Nr. 2 fra Krybdyrene og ud. V. A. Poulsens Botanik: Frikronede og helkronede tokimbladede Planter.

IV. Klasse: Repeteret hele det anordnede Pensum efter de samme Lærebøger.

Geografi

3. Underklasse: Børnene har lært Danmarks Geografi. De har lært Grænserne for hele Landet og for de enkelte Landsdele, Navnene paa Øer og Halvøer, Fjorde, Vandløb, Søer; hvor der er Agerland, hvor Skove, Hede osv. Udførligt har vi dvælet ved Byerne, har foretaget Rejser — saavel med Jærnbane som med Skib — fra den ene til den anden, opholdt os ved deres Seværdigheder og ved historiske Begivenheder, der knytter sig til dem.

Overhøring finder Sted efter et Kort uden Navne.

4. Underklasse: Efter Erslevs Geografi er 3. Klasses Pensum repeteret; endvidere er gennemgaaet Nord- og Østeuropa samt de mellemeuropæiske Bjerge og Floder.

5. Underklasse: Efter samme Bog: Skandinavien, Østeuropa, de britiske Øer og Mellemeuropas Naturforhold.

6. Underklasse: Sydeuropa, samt Mellemeuropas politiske Geografi efter samme Bog.

I. Klasse: Asien, Afrika, Amerika, Australien efter Erslevs Geografi Nr. 2, revideret af Weitemeyer.

II. Klasse: Efter samme Bog som I. Klasse gennemgaaet Europa undtagen Balkanhalvøen og Italien.

III. Klasse: Efter samme Bog: Den almindelige Del samt de fremmede Verdensdele.

IV. Klasse: Læst og repeteret hele det anordnede Pensum efter samme Bog.

Igennem alle Skolens Klasser er der Undervisning i **Gymnastik**; Drengene for sig under *Løjtnant Holger Nielsen*, Pigerne for sig under *Frk. Anna Kønigke*. — Ligeledes er der gennem hele Skolen Undervisning i **Sang** (*Musiklærer Jørgensen*), dog har de ældste Klasser været fritagne, da saa godt som ingen af Eleverne her har Stemme. — Pigerne indtil II. Overklasse har Undervisning i **Haandarbejde**. Alle Klasserne indtil III. Overklasse har Undervisning i **Skønskrivning** og **Frihaands-tegning**. — III. Overklasse har **geometrisk Tegning**; V. studerende Kl. (Matematikerne) **Projektionstegning**.

Foredrag og Oplæsninger og andet Arbejde udenfor Undervisningstimerne

For den samlede Skole er der som sædvanlig hver Mandag Morgen holdt en oplysende og opbyggelig Tale paa Kristendommens Grund af Skolebestyrer *H. C. Frederiksen*; Talen knytter sig som Regel til Ugens Søndagsstykke. — Af samme er der ogsaa holdt Foredrag ved de store Kirkefester og paa andre historiske Mærkedage samt paa Dage, der har en særlig Plads i vor egen Skoles Historie, — deriblandt ved Skoleaarets Indledning og Afslutning. — Ved saadanne Lejligheder har mange af Børnenes Forældre og andre Skolevenner været til Stede,

Der er desuden for den samlede Skole holdt Foredrag af
 Skolebestyrer Branner om Hartmann.

Børnehjemsforstander Carl Christensen om Pestulozzi,

„ om Livingstone (tre Foredrag).

Justitsraad Friis om Rusland.

Aage Meyer Benedictsens: Hvor stort Rusland er.

„ Om Armenien.

For de fire ældste Klasser har

Skolebestyrer Frederiksen læst en Del af Fänrik Ståls
 sägner og af Gösta Berlings Saga paa Svensk.

„ holdt tre Foredrag om de kirkelige Hoved-
 retninger indenfor den lutherske Kirke-
 afdeling i Danmark.

Skolebestyrer Branner Skoleaaret igennem i en ugentlig
 Time holdt litteraturhistoriske Foredrag og
 Oplæsninger (Molière, Corneille,
 Voltaire, Rousseau).

„ Foredrag om nyere islandsk Digtning.

cand. mag. Kuper Foredrag om Walther v. d. Vogelweide.

„ oplæst Aiskylos' Agamemnon (oversat af
 Niels Møller).

For Mellemklaserne har

Skolebestyrer Frederiksen Skoleaaret igennem i en ugent-
 lig Time fortalt og læst Sagaer.

De fem ældste Klasser har under Hr. Branners
 Ledelse aflagt Besøg paa oldnordisk Museum.

Der har i Aar været holdt ti Læremøder, deraf de
 fem ordinære, hvor hver enkelt Discipels Standpunkt
 drøftes og Skolevidnesbyrdene gennemgaaes og vedtages

i deres endelige Skikkelse, forinden de af Lærerne indføres i Elevernes Meddelelsesbøger (se foran Side 49—50). Ved Lærermøderne er der gennem Foredrag og Diskussion behandlet dels almindelige Opdragelses- og Undervisningsspørgsmaal, dels Emner, der særlig har med vor egen Skole og vore egne Børn at gøre. — Af Foredragene mærkes et af *Chr. Branner: Om Ministeriets nye Skolelovsforslag*, et af *cand. theol. Werner: Om engelske Skoleforhold*, tre af *H. C. Frederiksen: 1. Om at behandle de enkelte Undervisningsfag historisk. — 2. Læreren som Ordets Kunstner. — 3. Om Eksamens- og Karaktervæsenets Fører for Børn, Hjem og Skole.*

Ogsaa i Aar har Skolen kunnet glæde sig ved mange Forældres Besøg — ikke blot ved Fester og højtidelige Lejligheder, men ogsaa til daglig. Her er fort mangan en god Samtale, naar Forældre har søgt Bestyrere og Lærere og vi gensidig har kunnet meddele hinanden noget af de Erfaringer, vi hver paa sit Omraade — Hjemmet paa sit, Skolen paa sit — har gjort vedrørende det samme Barn.

Efter saadanne Samtaler gaar Arbejdet altid bedre baade for Eleven, Hjemmet og Lærerne; — der bliver baade mere Varme over Samlivet og mere Lys over Opgaverne, hver af Parterne har at tumle med.

Vi kan derfor igen i Aar gentage vor Anmodning til Forældrene om ikke at holde sig tilbage af Frygt for at komme til Ulejlighed.

Efter Tilskyndelse fra en af Skolens Fædre, Hr. *Grosserer Ibsen*, og under sammes Ledelse, har et lille *Skoleorkester* holdt Øvelser Vinteren igennem, indtil Eksamenslæsningen nødvendiggjorde en Standsning. Vi bringer Hr. Ibsen vor Tak for den Glæde, han har beredt baade de unge Deltagere og os Tilhørere.

Af Aarets Dagbog

Der er, et Skoleaar igennem, mange indholdsrige og fornøjelige Oplevelser ud over det dagligdags; og de vokser paa naturlig Maade ud af den Tankegang, der bærer vort daglige Samliv.

En Part af disse Oplevelser har en saa særlig Plads, at de i Aar ligesom enkelte Gange tidligere kommer i et Afsnit for sig selv, nemlig det følgende om Gymnastik, Idræt og Friluftsliv.

Af andet, der er at optegne udenfor det dagligdags, skal her mærkes flere Besøg af skoleinteresserede Mennesker; og af dem maa vi særlig fremhæve følgende to Gæster, der hver for sig rejste for at studere Skoleforholdene udenfor deres eget Hjemland: *Overlærer, Landdagsmand Wetekamp* fra *Breslau* og *Dr. phil. Stjernström* fra *Stockholm*, — to Mænd, der er saa godt hjemme i det danske Sprog og saa interesserede i dansk Aandsliv, særlig dansk Skolevæsen, at deres Besøg var os til megen Glæde. — Vi sender dem gennem disse Linjer vor Hilsen og Tak for Berigelse og god Forstaaelse.

Skolens Fødselsdag d. 3. November 1899 — den fyldte da 26 Aar — fejrede Eleverne, Traditionen tro, ved fra den tidlige Morgenstund at pynte Klasseværelserne med Grønt, Flag, Skjolde og kulørte Lamper.

Som det sig bør, var alle de sorte Klassesavler dækkede med Grønt og Flag; — det er meget kønnere end det bare sorte! — I de Klasser, hvor der var orientalsk Belysning, var Gardinerne nedrullet og Dagslyset paa anden god, praktisk Maade lukket ude, for at Lysene fra de kulørte Lamper kunde komme til deres Ret. — Paa Lærernes Borde var der særlig smykket; Bordene var nemlig dækket med Aarstidens smukkeste Blomster, navnlig Vinterasters; de laa saa tæt, at der slet ikke kunde blive Plads til Bøger, Stilebøger, Blæk, Lærer- og Lærerinde-Arme og Hænder og hvad andet, der hører et ordentlig Lærerkateder til; og de samme Blomster smilede saa sødt, at selvfølgelig ingen — selv ikke den strengeste — Lærer havde Hjerte til at fjærne dem for at anbringe en Part af sig selv i Stedet. — Flere Steder var der rejst en hel Løvhytte af Grønt til Læreren at sidde i; og derfra udgik der saa mange gode Ord og Fortællinger — om de end ikke strengt taget hang saa særlig sammen med de Lektier, der laa for.

Et Par af de ældste Klasser havde — i god Forstaaelse af, at Mennesker skal være glade, — i Syndelighed, hvor der er Børn, — og at Elevers og Læreres Trang til imellem Stunder at løsne de daglige Baand er en Trang, det vel er værd at komme i Møde, — ja, de havde skaffet Lagkage og fandt, hvad vi alle maatte indrømme, at den til en Afveksling tog sig særdeles

godt ud midt i Lærdommen. Og saa blev Bestyrerne og vedkommende Klassers Lærere indbudte til et Bæger Vin med Lykønskningstaler, Sange og Hurraer. Og alle fandt, at ogsaa paa *den* Maade er der noget tiltrækkende ved at gaa i Skole.

En anden aarlig tilbagevendende Festdag — d. 11. November — fejrede Skolehjemmets Fosterbørn paa en særlig smuk Maade, i det de gav den Mand i Skolen, der særlig har med den Dag at gøre, en Pengesum til et stort Billede af *Pestalozzi-Statuen* i Zürich. Billedet blev bestilt i Schweiz. Det varede længe, før vi fik netop det Billede, der var ønsket. Efter at det var kommet hertil og blevet indrammet, blev det — d. 29. Januar 1900 — ophængt i Gymnastiksalen ved Siden af Jerndorffs Julebillede. Det hilsendes med en Festtale af en af Bestyrerne.

At Børnene fik den Tanke at samle Penge til netop det Billede, hænger sammen med, at *Børnehjemsforstander Carl Christensen* d. 2. Oktober forud, efter Anmodning fra Skolen, havde holdt et Foredrag for Elever og Lærere om Pestalozzi. Det var meget fængslende. — Men at det Foredrag blev holdt, hænger igen sammen med, at efterhaanden vokser vor Trang til at komme med vore Børn i det Spor, hvor *Pestalozzi-Skikkelsen* og de andre smaa og store Børnevenner har gaaet.

„Aldrig jeg graded mit Hjertes den inderste Varme, førend jeg løfted et Barn paa to vuggende Arme.“

Gymnastik — Idræt Friluftsliv

I Lighed med foregaaende Aar har *Gymnastik* og *Friluftsidræt* indtaget en fremragende Plads i Skolens Liv. Naar Vejret har tilladt det, har Gymnastiktimerne været anvendt til Øvelser paa Skolens Legeplads, og Eleverne har med Interesse og Flid taget Del i dem. Ligeledes er Eftermiddagene — naar Forholdene har tilladt det -- hyppig anvendt til Boldspil, særlig Fodbold, og ofte er smaa private Fodbold-Kampe afholdt med St. Andreas Kollegiets Disciple.

Fosterhjemmets Børn tilbringer saa godt som al deres Hviletid i fri Luft, naar Vejret er godt. I Reglen finder Drengene — og en enkelt af Pigerne ogsaa — Vejret „godt“, hvordan det saa er. Men vi tør jo ikke lade deres Dom paa dette Omraade være den enebestemmende.

Af og til tager vi os en lille Fritime i Undervisningstiden, naar f. Eks. om Sommeren Vejret er særlig varmt og Skoven særlig skøn og indbydende, eller naar Sneen en Vinterdag ikke er til at modstaa.

At Civilisationen rykker os ind paa Livet, maa vi stundom med et lille Suk bekende. Vi kan ikke altid grave vore Skovhuler saa dybe, som det sig bør, naar de skal passe for en Røverflok, der forstaaer sin Haaandtering; og vi kan ikke altid bygge en Hytte af Granrene saa tæt og rummelig, som en berømmelig Indianerhøvding og hans Krigere kan have berettigede Krav paa. — Men i det hele har vi dog Grund til at

glæde os over, at vi har Charlottenlund Skov saa tæt op til Skolen, og at bl. a. Vejen til Søbadene gaar igennem den. Opsynet derinde er heller ikke talrigere og umedgørligere, end det kan forenes med vor — vi synes berettigede — Trang til at slaa bag ud.

Foruden Skolens almindelige Heldags Skovtur, der fandt Sted d. 21. Juni i Fjor, har hele Skolen haft en større Efteraarstur i Dyrehaven d. 12. Oktober, efter at Fosterbørnene først havde drukket Te paa Eremitagen Kl. 7 Morgen. Endvidere har Skolen med Undtagelse af de tre yngste Klasser haft en længere Slædetur til Ulvebakkerne d. 18. Januar.

Skolen har i Aarets Lob kæmpet 2 (regulære) Fodboldkampe; en mod *Birkerød Boldklub*, hvor Ordrup vandt med 5 Maal mod 1; og en med Boldklubben *Tjalfe*, hvor Ordrup vandt med 8 Maal mod 0.

Efter Opfordring fra „*Dansk Gymnastik Forbund*“ afholdtes ved Forbundets Repræsentantskabsmøde den 19. Novbr. f. A. i København en Præsentation i Skolegymnastik af Disciple fra vor Skole.

Forinden denne Præsentation arrangeredes den 17. Novbr. for Skolens Forældre og Venner en Opvisning i Gymnastik af Præsentationsholdet i Skolens Gymnastiksal. Endvidere har Skolen afholdt en Gymnastikopvisning til Fordel for danske Idrætsmænds Deltagelse i de olympiske Lege i Paris 1900.

Ved det af „*Dansk Gymnastik Forbund*“ arrangerede „**2. danske Gymnastik- og Idrætsstævne af Skoledisciple**“ deltog Skolen med et Hold paa 40 Disciple i Gymnastik og med samme Antal i de frie Idrætsøvelser. — I Stævnet, der afholdtes den 12te og 13de Maj i Go-

thersgades Eksercerhus og paa Rosenborg Eksercerplads, var 16 danske Latin- og Realskoler repræsenterede med tilsammen henved 500 Skoledisciple.

Begge Dage var der fra Kl. 10—4 Fremvisning af Gymnastik, skolevis, saaledes at hver Skoles Hold havde 40 Minutter til Raadighed. Om Eftermiddagene Kl. 4—7 foregik Konkurrencerne i frie Idrætsøvelser paa Eksercerpladsen.

Som Dommere fungerede:

Præsæs for Dommerudvalgene Gymnastikinspektøren
Oberstløjtnant Ramsing.

Ved Gymnastiken

Kaptajn Hilarius Kalkau,
Chef for
Hærens Gymnastikskole,
Formand
cand. theol. E. Aabye
Kaptajn Bondo
Undernotar V. Branth
Professor Dr. med. Fenger
Dr. med. Clod Hansen
Kaptajn Jacobsen
Grosserer I. P. Jørgensen
cand. pharm. C. Klæbel
Prmlt. Ulrich

Ved Idrætsøvelserne

Kaptajn Holbeck,
Chef f. Hærens Elevskole,
Formand
cand. mag. C. Andersen
Kammerjunker Bauditz
Læge Holger Forchhammer
Forstkandidat Gandil
Prmlt. K. V. Høyer
Prmlt. Jahnsen
Ingeniør Krarup
Bankkasserer Lohmann
Prmlt. Benj. Müller
Løjtnant I. P. Müller
Læge Knud Møller

Der tildeltes hver Skole 2 Præmier for Gymnastik. Disse tilfaldt for vor Skoles Vedkommende *Albert Hoffmeyer* og *Harry Cordosa*, begge af I. Klasse. I frie

Idrætsøvelser var udsat 2 Præmier for hver Øvelse af de forskellige Aldersklasser. Her tog følgende Disciple af Ordrup Latin- og Realskole Præmie

Harald Smith i Diskos-, Spyd- og Kricketboldkastning
Aage Sachs i Trespring

Lorents Jacobsen i Stangspring og 100 Meter Hurtigløb

John Meyer i Stangspring

Georg Brasen i Diskoskastning

Niels Bernhard Løv i Højde-, Længde-, Stang- og Trespring, Hækkeløb, Spyd- og Diskoskastning

Antonio Smith i Kricketboldkastning

Aksel Benzon i Spydkastning

Viggo Holstein Rathlou i 100 Meter Hurtigløb, Højde-, Længde- og Trespring

Emil Tuxen i Længdespring

Ove Gnatt i Spydkastning

Louis Friis i Længdespring.

Ved Stævnets Afslutning uddelte Præsidenten, *Kontreadmiral Victor Hansen*, Præmierne, der alle bestod i Bøger, og meddelte, at det af Ordrup Latin- og Realskoles Idrætsklub udsatte *Vandreskjold*, der efter Bestemmelserne skulde tilfalde den Skole, der stod bedst i Idrætsøvelserne, egentlig burde tilfalde Ordrup Latin- og Realskole selv, der stod øverst med 24 Vindere, men da denne Skole forud havde bestemt ikke at ville konkurrere om Skjoldet, gik dette over til den næste, nemlig Randers lærde Skole, der saaledes er Indehaver af det indtil næste Idrætsstævne. Vi sender hermed Randersianerne vor Hilsen og Lykønskning.

Hver af de deltagende Skoler modtog et smukt Diplom til Minde om Festen, der forløb særdeles kønt og som sikkert vil bidrage en Del til at hæve Skolegymnastiken og Idrætten i Landet.

I Skoleaaret 1900—1901 bruges følgende Bøger*)

1. Underklasse.

H. C. Frederiksens Læsebog for smaa Børn.

2. Underklasse.

Schneekloth: Dansk Læsebog for det andet Skoleaar.

3. Underklasse.

Agerskov, Nørregaard og Strøms danske Læsebog Nr. 1.

4. Underklasse.

Pio og Wimmers danske Læsebog for de lavere Klasser 8. Udg. Nissens tyske Elementarbog. Erslevs Geografi Nr. 3. Sahlertz's Zoologi. Johan Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie. Bibelhistorie af Martensen og Paulli.

5. Underklasse.

Pio og Wimmers danske Læsebog for de lavere Klasser 8. Udg. Nissens tyske Elementarbog. Kapers Skema til den tyske Formlære. Erslevs Geografi Nr. 3. Sahlertz's Zoologi. Johan Ottosen: Børnenes Verdenshistorie. Johan Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie. Bibelhistorie af Martensen og Paulli.

*) Skolen forbeholder sig Ret til at indføre enkelte Bøger, som ikke her er anført, efterhaanden som der bliver Brug for dem. Det tilraades: ikke at forsyne nye Bøger med Navn, forinden de er forevist paa Skolen. Alle de danske Læsebøger skal have den befalede Retskrivning.

6. Underklasse.

Pio og Wimmers danske Læsebog for Mellemklasserne 6. Udg. Kapers tyske Læsebog for Mellemklasserne. Kapers Skema til den tyske Formlære. Schiøtt og Goldschmidts franske Billed-elementarbog med tilhørende Atlas. Johan Ottosen: Børnenes Verdenshistorie. Bibelhistorie af Martensen og Paulli. Erslevs Geografi Nr. 3. Erslevs større Atlas. Sahlert's Zoologi. Bokkenheusers Regnebog for Mellemklasserne.

I. Klasse.

Pio og Wimmers danske Læsebog for Mellemklasserne 6. Udg. Kapers tyske Læsebog for Mellemklasserne. Kapers tyske Grammatik. Kapers tyske Leksikon. Schiøtt og Goldschmidts franske Billedelementarbog med tilhørende Atlas. Listovs engelske Ledetraad I. Afdeling. Bibelhistorie af Martensen og Paulli. Johan Ottosen og Ludvig Schmidt: Lærebog i Historie I. Erslevs Geografi Nr. 2 (11. Udg.) Erslevs større Atlas. Lützens Zoologi. Bokkenheusers Regnebog for Mellemklasserne.

II. stud. Klasse.

Pio og Wimmers danske Læsebog for Mellemklasserne 6. Udg. Det nye Testamente. Kapers tyske Læsebog for Mellemklasserne. Kapers tyske Grammatik. Kapers tyske Leksikon. Schiøtt og Goldschmidts franske Elementarbog, senere Cohen og Kapers franske Læsestykker. Oluf Nielsens franske Grammatik. Hauchs latinske Læsebog I. Ottosen og Schmidts Lærebog i Historie. Erslevs Geografi Nr. 2. Erslevs større Atlas. Lützens Zoologi Nr. 2. Poulsens Botanik. Jul. Petersens Aritmetik I. og Geometri. Bokkenheusers Regnebog for Mellemklasserne.

II. Realklasse.

Som II. stud. Klasse, men anskaffer i Stedet for de latinske Lærebøger Listovs engelske Læsestykker I. og senere Nissens engelske Læsebog for Realskolens øverste Klasser med Glosarium. Rosings Grammatik og Rosings Leksikon.

III. stud. Klasse.

Fengers danske Læsestykker 1. Det nye Testamente. Kapers og Simonsens tyske Læsebog for de højere Klasser. Kapers Grammatik. Cohen og Kapers franske Læsebog. Oluf Nielsens franske

Grammatik. Cæsar: De bello Gallico udgivet af Gertz 1. Hefte. Linderstrøm-Langs latinske Formlære og Syntaks. Jensen og Goldschmidts Leksikon. Hudes græske Elementarbog. Bergs græske Grammatik udgivet af Hude. Erslevs Geografi Nr. 2. Erslevs større Atlas. Blochs Lærebog i Historie for Realskoler I.—II. (sidste Udgave). Erslevs historiske Atlas over Norden. Lützens Zoologi Nr. 2. Poulsens Botanik. Jul. Petersens Aritmetik og Algebra I. og II. Jul. Petersens Geometri.

III. Realklasse.

Som III. stud. Kl., men anskaffer sig i Stedet for de latinske og græske Lærebøger Nissens engelske Læsebog for de højere Klasser med Glosarium. Hansen og Magnussens Versioner. Rosings Grammatik. Rosings Leksikon. Bokkenheusers Regnebog for de højere Klasser.

IV. stud. Klasse.

Fengers danske Læsestykker 1. Kapers og Simonsens tyske Læsebog for de højere Klasser. Kapers Grammatik. Tysk-dansk Leksikon af Kaper. Cohen og Kapers franske Læsebog. Jungs Grammatik. Cæsar: De bello Gallico v. Gertz, 1. Hefte. Ovid ved Levy. Ciceros Taler ved Madvig. Linderstrøm-Langs Formlære og Syntaks. Jensen og Goldschmidts Leksikon. Iversens Stiløvelser. Xenophons Anabasis. Bergs græske Grammatik. Bergs Leksikon. Sechers græske Mytologi. Blochs Lærebog i Historie I.—II. Erslevs Geografi Nr. 2. Erslevs større Atlas. Lützens Zoologi Nr. 2. Poulsens Botanik. Ellingers Fysik*). Simeon Larsens Logaritmer. Jul. Petersens Aritmetik I.—II. og sammes Geometri.

IV. Realklasse.

Som IV. stud. Klasse, men anskaffer i Stedet for de latinske og græske Lærebøger Nissens engelske Læsebog. Hansen og Magnussens Versioner. Rosings Grammatik. Bokkenheusers Regnebog for de højere Klasser.

V. Klasse (sprogl.-hist.)

Wimmers oldnordiske Læsebog. Wimmers Grammatik. Sicks franske Ordbog. Sundbys og Baruëls dansk-franske Ordbog.

*) Anskaffes ikke af de sprog. hist. studerende. De græske Bøger anskaffes ikke af de mat. naturv. studerende.

Ciceros Taler ved Madvig. Horats's Oder og Breve ved Lembke (sidste Udgave). Henrichsens Versioner. Jensen og Goldschmidts Leksikon. Thomsen: Det romerske Stats- og Privatliv i Oldtiden (2. Udgave). Rafns Litteraturhistorie. Platons Apologi og Kriton ved Wiehe (4. Udg.) Weilbachs Formlære. Ilias VI. (Ameis Udgave). Bergs Leksikon. Sechers Mytologi. Sechers Kunsthistorie. Johan Ottosens Nordens Historie. Ræder: Lærebog i Oldtidens Historie for Gymnasier. Blochs Lærebog i den nyeste Tids Historie. Ellingers elementære Fysik.

V. Klasse (mat.-naturv.)

Som V. sprg. hist. Klasse, men i Stedet for de latinske og græske Bøger anskaffes følgende mat. Lærebøger: Jul. Petersens Algebra I.—II., sammes Trigonometri, sammes Metoder og Teorier. Petersen og Forchhammers Astronomi. Baumwaters Fysik.

Samtlige Elever bruger ved Morgensangen, Søndagsmøderne, i adskillige Undervisningstimer og ved andre Lejligheder følgende Sangbøger: Rørdams Salmer, Hohlenbergs Sange, Rasmussens Børnesangbog og Teksten til «Danmarks Melodier».

Om de Sangbøger, der bruges ved Sangundervisningen, vil der først komme Meddelelse senere.

Indbydelse

Skriftlig Afgangseksamen holdes 11.—15. Juni, -
Mundtlig Afgangseksamen fra 22. Juni—10. Juli, hver
Dag undt. Fredag 29. Juni. — Næste Aars Afgangsklasser, d. e. nuværende III., og V. Kl. samt II. Kl. har Aarsprøve i samtlige Fag; de øvrige Klasser kun i enkelte Fag, idet denne Overhøring kun tilsigter at give Børnenes Forældre en særlig Lejlighed til at besøge Skolen og faa et Indtryk af dens Undervisning. Overhøringen er for disse Klassers Vedkommende **ingen Eksamen** og vedrører **ikke Spørgsmaalet om Elevernes Opflytning i en anden Klasse.** — Den finder Sted Torsdagen d. 12. Juli Kl. 8—3.

Lørdag 14. Juli Kl. 9 afsluttes Skoleaaret. Eksamenstestimonierne og de skriftlige Vidnesbyrd uddeles, og Disciplenes Ordning i Klasser til næste Skoleaar meddeles. — Samtlige Hjem og Venner af Skolen indbydes til at overvære Eksaminerne og Aarets Afslutning. Efter denne tager *Sommerferien* sin Begyndelse.

Det nye Skoleaar begynder Onsdag d. 22. August Kl. 9. Børnenes Forældre og andre Venner af Skolen indbydes til at overvære det nye Skoleaars Indledning.

H. C. Frederiksen
træffes 11—2.

Chr. Branner
træffes i sit Hjem
Hyldegaards Tværvvej Kl. 4—5.

Indhold

Graven i Perrho	Side	3
Et Ord fra Skolen	"	19
Kap Severovostotschnoi	"	24
Skoleaaret 1899—1900	"	36
Skolens Lærerkæfter	"	40
Undervisningsfagenes ugentlige Timetal	"	43
Kostskolen	"	44
Almindelige Bestemmelser og Ordensregler	"	46
Betalingsvilkaar	"	47
Skriftlige Vidnesbyrd om Disciplene	"	49
Skolearbejdet i de forskellige Fag	"	50
Foredrag og Oplæsninger og andet Arbejde udenfor		
Undervisningstimerne	"	71
Af Aarets Dagbog	"	74
Gymnastik — Idræt — Friluftsliv	"	77
Bøger i 1900—1901	"	81
Indbydelse	"	85
